

Šajā numurā

Aprīlis – pirmais pilntiesīgais pavasara mēnesis ar šī gada pamatā ielikto pirmā ceturkšņa veikumu un jauniem, nopietniem uzdevumiem nākamajiem cēlieniem.

Aprīlis sācies arī ar smaidu un labiem jokiem... Par to visu – “Kopsoli”!

1. Pasmaidīsim visi kopā ar attēlos smaidošajiem mūsu biedriem

2. – 5. Oficiālās vēstis – par LNS prezidenta gaitām, LNS domnieku lēmumiem, izglītības kvalitātes uzlabošanu, projektiem

6. Atvadoties no LNS Goda biedres Rasmus Kurēnas

7. Turpinās fotokonkurss – šoreiz labākais foto ir Inesei Immurei

8. Kā mēs jokojam un mēnāmies: “April, april!”

9. Puspajokam, pusnropietni – intervija ar LNS prezidentu viņa jubilejas noskaņās

10. Ieskats 1933. gada notikumos Nedzirdīgo dzīvē – no “Kurlmēmo Dzīves”

11. Mātes dienā – psihologa pārdomas un intervija ar māmiņu

12. – 13. Biedrību ziņas

14. Kā atgūt naudu, pašiem VID deklarējot savus ienākumus

15. Sporta ziņas

16. Kā parasti – pasākumi, apsveikumi, līdzjūtības

Uz redzēšanos “Kopsoli” lappusēs šajā un nākamajos numuros!

Nākamais numurs 20. maijā

Jauniešu centram savs plāns

Šogad ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta finansiālo atbalstu realizētais LNS projekts “LNS Jauniešu centra kapacitātes pilnveide” tuvojas noslēgumam. Tā ietvaros sagatavots centra stratēģiskās darbības plāns 2016. – 2020. gadam.

Darbs nonācis līdz finālam 23. martā, kad jaunieši publiski prezentēja un aizstāvēja sava darba rezultātus.

Pēc pirmās aktivitātes – praktiskās apmācības “No vīzijas līdz rīcības plānam” notika otrā aktivitāte – “Domnīca LNS Jauniešu centra darbības stratēģiskā plāna izveide”. Desmit projekta dalībnieki publiski pieteica sagatavoto stratēģisko plānu sava darbam no 2016. līdz 2020. gadam.

Tālāk lasiet 7. lpp.

Jokojam, pasmejam, pasmaidām

1. aprīlis – Joku, Māņu un Smieklu diena, pats aprīlis – Joku mēnesis... Kurš gan to nezina?

Vēsturē par klasiskiem kļuvuši aprīlī radušies tādi joki kā par izcilo makaronu ražu Itālijas dārzos, lidojošiem pingvīniem Polārā loka ledājos, japāņu maratonistu, kurš 26 jūdžu vietā skrējis 26 dienas, par ģenētiski radītiem burkāniem, kas sāk svilpot, kad ir izvārijušies u.c. Jā, arī par neilona zeķi, kas jāuzvelk TV melnbaltajam ekrānam, lai tas atdzīvotos krāsās utt. Izrādījās, ka simtiem un tūkstošiem cilvēku šiem paziņojumiem savā laikā noticēja!

Arī tagad ģimenē, darba vidē, presē, TV utt. cilvēki cenšas cits citu iepriecināt ar kādu joku, apmānīšanu, lai būtu iemesls vismaz pasmaidīt, ja ne kārtīgi izsmieties. **KS jautāja Elvīras 19 mītnē sastaptajiem: “Kā izjokojāt citus 1. aprīlī?”**

Lūk, daži fakti!

Sandra: Mani izjokoja Lilita. Atsūtīja pavisam oficiālu piedāvājumu no DāvanuServiss.lv, ka ir ekskluzīvs piedāvājums – pirmo reizi Latvijā brauciens ar zemūdeni pa Daugavu. Es tad uzreiz nodomāju, ka manējiem – vīram un dēlam patiktu šāda dāvana, kaut kas jauns. Vēl nodomāju, vai tikai zem ūdens nebūs grūti elpot... Un tikai pēc tam pamanīju, ka tas ir joks.

Juris: Es n e m a n ā m i vairākiem kolēģiem zemdatorpeles pielīmēju papīrīti, lai pele nevar darboties. Kad izjokotie sāka brīnīties, kratīt un pētīt peli, viņi atklāja šo papīrīti ar

uzrakstu “april, april”.

Pateicu apkopējai, ka Informācijas nodaļā uz paklāja izlijusi kafija, viņa aizskrēja pēc lielā putekļusūcēja un atnesa uz mūsu nodaļu. Kad pateicu “april, april”, viņa bija priecīga, ka nebūs jātīra paklājs.

Genovefa: Mans draugs mēlojās ar gardu kūku. Es nemanāmi ieliku viņa traukā lielu, melnu mākslīgo mušu. Un teicu, ka viņa kūkā ir dzīva muša! Viņš noticēja un sabijās.

Ilze: Izjokoju abus kolēģus Informācijas nodaļā, pateicu, ka Inese viņus sauc un abi bez vārda runas fiksi vien aizskrēja.

Tālāk lasiet 8. lpp.

LNS vadības kalendārs

LNS prezidents Edgars Vorslovs:

14. – 15. martā

Komunicēja ar Labklājības ministriju, paužot LNS nostāju jautājumā par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos, lai nodrošinātu personām ar dzirdes traucējumiem informatīvas vides un operatīvas **ārstnieciskās palīdzības pieejamību** ārkārtējās situācijās. Iesniegti priekšlikumi četru Ministru kabineta noteikumu grozījumiem.

16. martā

Vadīja LNS valdes sēdes norisi. Pieņemts lēmums par LNS pārstāvja deleģēšanu uz EUD Ģenerālo asambleju maijā Nīderlandē, apstiprināts LNS Jauniešu centra logo. Izskatīti ziņojumi un sagatavoti lēmuma projekti, ko virzīt uz LNS Domes sēdi.

Piedalījās sanāksmē Tiesībsarga birojā, kur piedalījās arī pārstāvji no Neredzīgo biedrības un Invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeirons". Kopīgi tika nolemts sadarboties un iesniegt projektu Eiropas Komisijas finansējuma saņemšanai. Realizējot projektu, paredzēts noskaidrot personu ar invaliditāti tiesību nodrošināšana publisko pakalpojumu pieejamībā ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 2. un 9.panta kontekstā.

17. martā

Piedalījās Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) diskusijā par NVA pakalpojumu pilnveidi personām ar invaliditāti. NVA iepazīstināja ar piedāvātajiem pakalpojumiem un plānotajiem jaunajiem pakalpojumiem personām ar invaliditāti. Kā jaunums tika minēts, ka plānots ieviest mentora pakalpojumu, kas palīdzēs atrast darbavietu, iepazīstinās darba devēju ar personas ar invaliditāti specifiskajām vajadzībām un iespējamiem risinājumiem piemērotas darba vides nodrošināšanā.

Uz šī pakalpojuma nodrošināšanu tiks rīkots iepirkums, kurā savus piedāvājumus varēs iesniegt arī nevalstiskās organizācijas. LNS prezidents uzsvēra,

ka nepieciešams uzlabot informatīvo vidi par NVA sniegtajām iespējām un to, ka nedrīkst būt situācija, ka daži NVA piedāvātie pakalpojumi nedzirdīgajiem nav pieejami, – NVA nevar tos nodrošināt tāpēc, ka nav paredzējusi nodrošināt pieejamus zīmju valodas tulka pakalpojumus.

18. – 19. martā

Apmeklēja Daugavpili. Vizītes laikā iepazīnās ar situāciju SIA "LNS DANE" un LNS nekustamo īpašumu stāvokli. Situācija gan ražošanas, gan īpašumu apsaimniekošanas jomās nav iepriecinoša, tāpēc tuvākajā laikā būs jāmeklē risinājumi samilzušajām problēmām. Sestdien prezidents tikās ar LNS Daugavpils reģionālās biedrības biedriem, iepazīstināja viņus ar LNS realizēto politiku nedzirdīgo interešu aizstāvībā un atbildēja uz uzdotajiem jautājumiem par iespējamiem viņu problēmu risinājumiem.

21. martā

Piedalījās Invalīdu lietu nacionālās padomes (ILNP) sēdē. Sēdes dalībnieki tika iepazīstināti ar sagatavoto informāciju par nepieciešamajiem risinājumiem pielāgotā sporta atbalstam.

Atbilstoši sporta politikas pamatnostādņem periodam līdz 2020. gadam termiņš "*pielāgotais sports*" ietver pielāgotas fiziskās aktivitātes rekreācijas un sacensību līmenī cilvēkiem ar invaliditāti bez vecuma ierobežojuma ar mērķi novērst vai mazināt funkcionēšanas traucējumus, sekmēt fizisko un garīgo spēju attīstību, veicināt sociālo integrāciju.

Vēl sēdē sprieda par veselības pārbaudēm transportlīdzekļu vadītājiem ar invaliditāti. LNS prezidents klātesošos iepazīstināja ar situācijām, kad nedzirdīgajiem uz dažādiem termiņiem piešķir medicīniskās uzziņas un ir problēmas pārsūdzēt lēmumu, ja termiņš atkārtotai pārbaudei noteikts īsāks par 10 gadiem, jo netiek izsniegts lēmums ar pamatojumu. Sēdes laikā uzdots Veselības ministrijai nepieciešamības gadījumā sagatavot grozījumus normatīvajos aktos, lai personas varētu iepazīties ar lēmuma pamatojumu un sagatavot skaidrojumus ārstiem par atsevišķu nosacījumu pielietošanu, lai visiem šo medicīnisko komisiju locekļiem būtu vienota izpratne.

22. martā

Tikās ar LNS nomātās zemes Rīgā, Kandavas ielā 27 īpašnieci, lai apspriestu viņas piedāvāto zemes gabala sadalījumu divos atsevišķos zemes gabalos. Tika pieprasīti papildus skaidro-

jumi un garantijas, ka zemes sadalījuma izmaiņu akceptēšanas gadījumā pret LNS nākotnē netiks celta prasība par piespiedu zemes nomas apjoma palielinājumu.

Piedalījās Sociālās integrācijas valsts aģentūras (SIVA) Konsultatīvās padomes sēdē. Iepazinās ar aktualitātēm, kas notiek SIVA profesionālās un sociālās rehabilitācijas jomā, kā arī uzsāktiem un vēl neuzsāktiem ESF projektiem, plānotajiem ēku siltināšanas pasākumiem. Noslēgumā izvērtās diskusija par valsts realizēto politiku un tās ietekmi uz personu ar invaliditāti nodarbinātību. LNS prezidents uzsvēra, ka LNS kā nevalstiskajai organizācijai, kas nodarbina dzirdes invalīdus uz dažādām slodzēm, ir ļoti neizdevīgs nosacījums, ka no 2017. gada būs jāmaksā sociālās iemaksas no pilnas minimālās algas arī gadījumos, kad nedzirdīga persona nodarbināta uz nepilnu slodzi un saņem atalgojumu, kas mazāks par minimālo algu.

23. martā

Piedalījās Invalīdu un viņu draugu apvienības "Apeirons" organizētajā konferencē (attēlā) sadarbībā ar Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras fakultāti un Latvijas Arhitektu savienību „No vides pieejamības uz universālo dizainu Latvijā – problēmas un izaicinājumi”. LNS prezidents konferencē uzstājās ar prezentāciju par pieejamu vidi nedzirdīgo kopienas skatījumā, akcentējot nepieciešamību nodrošināt tādu *informatīvo vidi, kas redzama un saprotama.*

30. martā

Vadīja LNS Domes sēdi. Tika apstiprināts LNS 2015. gada pārskats, veikti grozījumi 2016. gada budžetā un izskatīti citi jautājumi. (*Skat. rakstu atsevišķi.*)

1. un 5. aprīlī

Piedalījās sapulcēs Tiesībsarga birojā. Kopā ar citām personu ar invaliditāti organizācijām tika turpināts darbs pie projekta "Pieejami publiskie pakalpojumi – mīts vai realitāte" izstrādes. Projektu paredzēts realizēt laikā no 2017. – 2018. gadam.

5. aprīlī

Kopā ar LNS viceprezidenti Sandru Gerenovsku piedalījās Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas (VBTI) organizētajā starpinstitutionālajā **tikšanās par vājdzirdīgu un nedzirdīgu bērnu tiesību uz izglītību nodrošināšanu** (*skat. rakstu atsevišķi 4.lpp*). ▲

Apstiprina 2015. gada pārskatus

Kārtējā LNS domes sēde notika 30. martā.

Vispirms LNS prezidents Edgars Vorslovs un LNS galvenā grāmatvede Ilze Rože iepazīstināja ar nepieciešamajiem LNS 2016. gada budžeta grozījumiem. Domes locekļiem jautājumu nebija, un ar šiem grozījumiem apstiprināti LNS 2016. gada budžeta ienākumi EUR 2 212 022 un izdevumi EUR 2 348 244.

Tālāk domes locekļi tika iepazīstināti ar LNS 2015. gada pārskatu un revidenta apstiprinošo atzinumu par to.

Debatēs A. Pavlins secināja, ka LNS katru mēnesi tērē par apmēram 10 tūkstošiem eiro vairāk nekā ieņēmumi, un jautāja: pie kā tas novedīs? E. Vorslovs paskaidroja, ka nav plānots straujš LNS ienākumu palielinājums un nākotnē iespējams darba apjoma sašaurinājums.

Dome nolēma apstiprināt LNS 2015. gada pārskatu ar bilances aktīvu 1 769 435 EUR, kur ienākumu pārniegums pār izdevumiem ir 68 552 EUR, kas saskaņā ar LNS statūtiem, tiek ieskaitīts rezerves fondā un pāriet uz 2016. gadu.

LNS viceprezidente Sandra Gerenovska iepazīstināja domniekus ar LNS 2015. gada statistiku. Kopumā LNS biedru skaits ir samazinājies par 5 biedriem. Problēmas ir ar biedru naudas maksāšanu. Nav veicies Kuldīgas RB, grūti iet rīdziniekiem, toties **Daugavpils** un **Pļaviņu RB nomaksājuši gandrīz visi.** Debatēs **Inese Immure** uzdeva jautājumu – vai var bērnus līdz 18 gadiem sadalīt pa vecuma grupām un palūgt sociālos rehabilitētājus biedrībās noskaidrot, vai bērnu vecāki zina, ka var saņemt surdotehniku – auklīti.

Arī Surdocentra vadītājs **A. Pavlins** rosināja noskaidrot, cik vajadzēs dažādu veidu signalizatoru – durvju zvanu, auklīšu.

Skumjš secinājums: puse no skolu absolventiem nav LNS biedri, kaut arī katru gadu no Rīgas RB brauc uz skolām

un stāsta par LNS, visiem absolventiem LNS dāvina “Kopsoli” abonementus. Arī citi domnieki izteicās par biedru skaita problēmu – cilvēkiem ir jāizskaidro, kādu labumu viņiem dod LNS darbība.

Dome uzdeva visām biedrību valdēm turpināt dzirdes invalīdu, kuri nav LNS biedri, apzināšanu un iekļaušanu LNS.

S. Gerenovska ziņoja par reģionālo biedrību darbību. Pieaudzis sniegto pakalpojumu un apmeklētāju skaits Rīgas, Kuldīgas, Smiltenes un Daugavpils RB. Rēzeknes RB pasākumu skaits pieaudzis, bet samazinājies apmeklētāju skaits. Ventspilij samazinājies pasākumu skaits, bet pieaudzis apmeklētāju skaits. Bet Pļaviņu, Liepājas un Valmieras biedrībās samazinājies gan pasākumu skaits, gan arī apmeklētāju skaits.

Izraisījās diskusija par pasākumu skaitu biedrībās. Atskaite informē tikai par pasākumu skaitu, bet vajadzētu runāt arī par kvalitāti (Z. Ungurs). Labāk lai pasākumu mazāk, bet interesantāki, labāk sagatavoti.

Skaitliski sanāk, ka biedrībās gandrīz katru dienu (!) noticis kāds pasākums, bet Daugavpils un Ventspils biedrībās – katru otro dienu (I. Immure). Secinājums viens: vairāk padomāt par saturisko kvalitāti.

Dome nolēma informāciju par biedrību darbu pieņemt zināšanai un izteikt pateicību biedrību vadītājiem par veikto darbu.

Nākamais jautājums – **par LNS darbības plāna 2017. – 2021. gadam izstrādi.** LNS prezidents Edgars Vorslovs informēja, ka 2017. gadā notiks LNS kongress, kurā jāapstiprina jauna LNS darbības programma šim periodam, tāpēc nepieciešams izveidot darba grupas LNS darbības stratēģijas izstrādei.

LNS valdes sēdē tika nolemts ierosināt **izveidot 5 darba grupas:** interešu aizstāvība (arī pieejamība), vadītājs Edgars Vorslovs; cilvēkresursi un organizācijas kapacitātes stiprināšana, vadītāja Sandra Gerenovska; zīmju valoda, izglītība un kultūra, vadītājs Ivars Kalniņš; sociālie pakalpojumi, vadītāja Inese Immure; saimnieciskā darbība un finansējuma piesaiste, vadītājs Ainārs Osmanis.

Bet kāpēc no LNS turpmākās darbības virzieniem pazudis jauniešu un informācijas darbs (Z. Ungurs)? Tie būs iekļauti citās tēmās.

Domnieki nobalsoja par valdes piedāvātajām darba grupām un to vadītājiem.

Pēc Domes locekļa G. Jurševska

pieprasījuma informāciju par SIA „LNS Nekustamie īpašumi” finanšu plūsmu sniedza Varis Strazdiņš, iepazīstinot domniekus ar SIA ieņēmumiem un izdevumiem 2015.gadā.

Izrādījās, šī LNS SIA nesniedz nekādas komunālos pakalpojumus, bet vienkārši kā starpnieks saņem rēķinus par komunālajiem pakalpojumiem visām LNS ēkām un sadala tos tālāk atsevišķiem īrniekiem. Stāvvietas ienākumi tiek ieskaitīti ieņēmumu pozīcijā „Nomas maksa”.

Remontdarbu lielāko daļu veic svešu firmu strādnieki, un šobrīd ir grūtības noformēt kvalificētu strādnieku piesaisti konkrētam darbam.

Arnolds Pavlins jautāja: vai šī ir reāla naudas plūsma? Ko nozīmē tas, ka par komunālajiem maksājumiem no īrniekiem savācās apmēram 151 tūkst. eiro, toties rēķini pakalpojumu sniedzējiem apmaksāti par apmēram 203 tūkst.? Apmēram 52 tūkst. sanāk neatgūta nauda. Ieņēmumi no nomas maksas apmēram 180 tūkst., toties LNS no šiem ieņēmumiem ieskaitīti apmēram 125 tūkst. Starpība 55 tūkstoši, kas gandrīz līdzvērtīgi summai, kas nav atgūti par komunālajiem maksājumiem.

Tātad sanāk, ka LNS apmaksā citu īrnieku maksājumus par LNS īpašumu izmantošanu. SIA gadu sāka ar apmēram 30 tūkstošu atlikumu, bet beidza ar 7 tūkstošiem – priekš SIA tas nozīmē tukšas kabatas. Vai nesanāk tā, ka LNS irē telpas pati savos īpašumos?

A. Pavlins: “LNS Nekustamie īpašumi” strādā bez programmas, un tādā veidā ir ļoti liels risks izšķērdēt naudu.”

Varis Strazdiņš komentēja, ka visa sistēma ir saglabājusies no agrākajiem laikiem un attiecībā uz nomas maksu par īpašumu izmantošanu LNS tiek pielietota savstarpēja norēķinu salīdzināšana, bez reālas naudas plūsmas starp kontiem.

E. Vorslovs atzina, ka 2 gadu laikā vēl nav ticis skaidrībā ar šī SIA naudas plūsmas niansēm:

“Līdz šim esmu palāvējis uz SIA godaprātu par iesniegtajiem datiem, jo nav pārbaudīti noslēgtie līgumi ar īrniekiem un tajos atspoguļotās nomas maksas.

Pagājušo gadu valde bija spiesta atļaut norakstīt daļu bezcerīgo parādu, ko nebija iespējams atgūt, un cer, ka šogad tā nevajadzēs darīt.

2015. gadā sākām ieguldīt līdzekļus nekustamo īpašumu remontā un, pēc maniem aprēķiniem, gan LNS, gan

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

SIA kopā ir ieguldījuši ap 150 tūkst., nākamgad būtu jāsāk pamazām atgūt ieguldītos līdzekļus.”

V. Strazdiņš: “Mums ir lieli pārādnieki. Daugavpilī 1 nomnieks ir parādā pat 7000 eiro, daru, ko varu. Viens nomnieks aizbēga, nesamaksājot parādu, atgūt ir bezcerīgi. Nepieciešams, cilvēks, kurš ar svaigu galvu varētu strādāt pie līgumu sagatavošanas. Nepieciešams jurists. Pusotra gada laikā šādu cilvēku nevarējam atrast.

Šobrīd visvairāk neizirētu plātību ir Rīgā, Elvīras ielā 19, vecajā ražošanas korpusā – 3 lielas telpas.”

Secinājums ir skaidrs: vajag izstrādāt nekustamo īpašumu attīstības stratēģiju, lai LNS pelnītu, izmantojot savus īpašumus.

Dome lēma: informāciju pieņemt zināšanai.

Noslēgumā – dažādi jautājumi. E. Vorslovs izteicās, ka ir bažas par LNS SIA Dane nākotni, jo radusies vēl viena jauna problēma: Daugavpilī „Danes” zeme ir uz LNS vārda, bet pati ēka ir SIA īpašumā. Nepieciešams juridiski noformēt šo ēku uz LNS vārda.

Domnieki izteicās par Kopsoli. Jadviga Bočkāne pārmeta korespondentam Z. Unguram par pārāk īso rakstu “Atmiņu uguns-kurs dega gaiši” KS 2015. g. novembra numurā. Bet marta „Kopsoli” 1. lappusē nav apsveikuma Lieldienās un informācijas par represēto dienu. Māra Lasmane bija neapmierināta, ka “Kopsoli” 2. numurā rakstā par teātra 70 un deju grupas 40 gadu jubilejām nav pieminēta Rīgas RB dāvana.

G. Jurševskis sporta lapā gribētu lasīt ziņas par visiem rezultātiem nevis tikai par to, kas ieguvu godalgotas vietas.

Elvīra Čaika sakarā ar Lieldienām pauda, ka nevajag “piesārņot” avīzi, jo ticības ir dažādas. E. Vorslovs atzina, ka „Kopsoli” kvalitāte jāuzlabo, bet iebilda pret apsveikumiem tradīciju svētkos, savukārt piemiņas dienām varēja veltīt rakstu par represētiem nedzirdīgajiem. Izteiktā kritika un priekšlikumi ņemama vērā turpmākajā avīzes satura veidošanā. ▲

Zigmārs Ungurs
Foto: Juris Grundulis

Nedzirdīgo bērnu tiesības uz kvalitatīvu izglītību

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija (VBTI) 2015. gadā veikusi pārbaudes skolās, kurās mācās vārdzirdīgi un nedzirdīgi bērni. Pārbaūžu laikā konstatētas vairākas nopietnas pastāvošās problēmas vārdzirdīgu un nedzirdīgu bērnu tiesību uz izglītību nodrošināšanā.

Par tām 5. aprīlī sprieda VBTI organizētās starpinstitucionālās tikšanās dalībnieki, un tajā piedalījās arī LNS vadība. Par tikšanās norisi un rezultātiem informē LNS prezidents **EDGARS VORSLOVS**.

Pārbaūžu laikā Rīgas internātvidusskolā bērniem ar dzirdes traucējumiem, Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātvidusskolā – attīstības centrā un Daugavpils logopēdiskajā internātpamatskolā – attīstības centrā konstatētas līdzīgas problēmas un tās ir:

- **Pedagogiem ir nepietiekamas zīmju valodas prasmes.**

Pedagogi daudz izmanto orālo metodi, bet vārdzirdīgie/nedzirdīgie skolēni norādījuši, ka tas padara mācību vielu grūti uztveramu vai neuztveramu. Pedagogi mācību vielas pasniegšanā izmanto daktiloloģiju vai vārdzirdīgus skolēnus ar labām zīmju valodas prasmēm kā tulkus. Pārbaūžu laikā konstatēts, ka klasēs kopā mācās skolēni ar atšķirīgu dzirdes pakāpi un dažādu zīmju valodas zināšanu līmeni.

Vienlaikus skolēni informēja, ka atsevišķi pedagogi regulāri uzdod pārrakstīt mācību vielu no mācību grāmatām vai tāfeles un paskaidrojumus nesniedz, jo zīmju valodu neprot.

- **Atbalsta personālam ir nepietiekamas zīmju valodas prasmes.** Vārdzirdīgie/nedzirdīgie skolēni un skolēnu vārdzirdīgie/nedzirdīgie vecāki norādījuši, ka ir traucēta iespēja saņemt atbalsta personāla palīdzību. Vienlaikus konstatēts, ka ne visiem skolēniem un skolēnu vecākiem ir informācija par iespēju skolā saņemt psihologa un sociālā pedagoga palīdzību.

- **Nakts auklēm ir nepietiekamas zīmju valodas prasmes.**

- **Nepietiekams surdotulku nodrošinājums mācību stundās un skolu ārpusstundu darbā.** Nepieciešamība pēc surdotulku palīdzības palielinās, ņemot vērā skolu pedagogu un atbalsta personāla nepietiekamās zīmju valodas prasmes.

- **Nepietiekams speciālo skaņas pastiprinošo tehnisko palīgīdzekļu nodrošinājums mācību stundās.** Novērots, ka daļa skolēnu lieto dzirdes aparātus, bet mācību telpas nav aprīkotas ar speciāliem skaņas pastiprinošiem tehniskiem palīgīdzekļiem, kas atvieglotu

uztvert mācību vielu skolēniem ar dzirdes traucējumiem.

- **Trūkst atbilstošu mācību materiālu un mācību grāmatu** darbam ar skolēniem, kuriem ir dzirdes traucējumi, ko pārbaūžu laikā norādīja skolu pedagogi.

- **Pastāv komunikācijas barjera** vārdzirdīgiem/nedzirdīgiem skolēniem ar vājām zīmju valodas prasmēm, lai savstarpēji komunicētu un iekļautos skolas vidē.

- **Skolēniem ir nepietiekama informācija par skolēnu pašpārvaldi skolā** un par iespēju tajā darboties.

Diskusija par problēmām

Skolu direktori atzina konstatēto problēmu esamību un akcentēja vēl arī citas problēmas, piemēram: pedagogu sastāvs noveco, bet Latvijā nav iespējams apgūt surdopedagoga profesiju; normatīvajos aktos nav noteikta prasība pedagogam obligāti zināt zīmju valodu, finansējums ir nepietiekams u. c.

LNS viceprezidente, balstoties uz savu personīgo pieredzi, klātesošajiem norādīja, ka, arī lietojot dzirdes aparātus, pilnībā nav iespējams uztvert runāto tekstu, tas jo sevišķi jāņem vērā, atceroties, ka dzirdes zuduma pakāpes bērniem ir dažādas.

LNS prezidents uzsvēra, ka nevar runāt par kaut kādu izglītības kvalitāti, ja pedagogs nevar pilnvērtīgi komunicēt ar bērnu.

Atruna, ka normatīvajos aktos nav noteikta prasība pedagogam zināt zīmju valodu, nav nopietna, ņemot vērā analogiju, ka, piemēram, sociālajiem darbiniekiem arī profesijas standartā nav noteikta prasība zināt zīmju valodu, bet LNS kā darba devējs noteicis prasību, ka viņiem, lai strādātu ar nedzirdīgajiem klientiem, ir jāprot zīmju valoda.

Nobeigumā

Klātesošie vienojās par nepieciešamību meklēt visaptverošus risinājumus, lai bērniem ar dzirdes traucējumiem būtu iespēja saņemt atbilstošu izglītību viņiem piemērotā veidā, un šajā sakarā rakstīs vēstuli Izglītības un zinātnes ministrijai (diemžēl ministrijas pārstāvis uz diskusiju nebija ieradies), pieprasot augstākā līmeņa tikšanos, lai panāktu politisku atbalstu finansējuma piešķiršanai no Eiropas struktūrfondiem konstatēto problēmu risinājumam. ▲

Kuldīgā – atbalsts tradīciju pasākumiem

Gada sākumā Kuldīgas biedrība sava novada pašvaldībai iesniedza pieteikumu finansējuma saņemšanai biedrības pasākumu atbalstam sociālajā un sporta jomā.

2016. gada 16. februārī noslēgts sadarbības līgums par finansiālo atbalstu biedrībai ar pašvaldības aģentūru "Sociālais dienests".

Par finansējuma līdzekļiem Kuldīgas biedrībā organizēs daudzpusīgus pasākumus: 1991. gada barikāžu aizstāvju atceri, Komunistiskā genocīda

upuru piemiņas un LR proklamēšanas dienu atzīmēšanu, latvisko un cittautu tradīciju pasākumus, Prāta un galda spēļu konkursus, līdzdalību mākslinieciskās pašdarbības festivālā Rēzeknē un Nedzirdīgo dienas pasākumā Rīgā, pārgājienus, laivošanu, sēņotāju sacensības, pasākumus bērniem un daudz ko citu visa 2016. gada garumā ar noslēgumu Vecgada vakarā.

Liela daļa pasākumu jau notikuši, piemēram, martā risinājās Prāta spēļu konkurss, kura ietvaros bija jāatbild uz 200 jautājumiem. ▲

Rīgā projekts noslēdzies

Martā noslēdzās LNS projekts "Latvijas Nedzirdīgo savienības amatierkolektīvu darbība – ieskats pagātnē un mūsdienās", ko atbalstīja Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Kultūras pārvalde.

Projekta ietvaros notika pašdarbības teātra līdzdalība skatē "Gada izrāde 2015" ar Raiņa lugu "Mīla stiprāka par nāvi" un pašdarbību kolektīvu jubilejas pasākums. Skates žūrijas komisijas locekļu vērtējums bija visnotaļ pozitīvs un sniedza ierosmes turpmākajam darbam. Izrādi vērtēja teātra kritiķe, portāla "Kroders.lv" redaktore Ieva Rodiņa, režisors Mārtiņš Eihe un režisors Arnis Ozols.

I. Rodiņa: "Energiska izrāde, kurā izpausties gan ansambla kopības sajūtai, gan individuāliem aktierdarbiem. Košs skatuviskais noformējums, kurā piedomāts pie katras detaļas, izrādes darbību veiksmīgi papildinoši video. Iespējams, varētu diskutēt par izrādes žanru – Rainis savai lugai devis žanrisko apzīmējumu „Turaidas Maijas traģēdija”, bet uz skatuves vairāk vai mazāk dominē ironiska/

komiska intonācija, ko brīžiem nomaina sentimentāla/liriska noskaņa."

M. Eihe: "Laba dramaturģija. Forši jaunieši, kuri gana organiski darbojas un izprot materiālu. Arī deju ielaidumi sevi attaisno. Strīdētos par video izmantošanu, kas šobrīd paliek ilustrācijas līmenī un neko nedod izrādes attīstībai. Būtu interesanti nedzirdīgo zīmju valodas izmantojumu redzēt iekļautu horeogrāfijās."

A. Ozols: "Nekad nebiju skatījies izrādi nedzirdīgo aktieru izpildījumā. Savilņoja tas, ka viņi tik azartiski ļaujās spēles priekam. Likās, ka dialogi žestu valodā ļauj aktieriem atbrīvoties no lieka sasprindzinājuma. Viņi kļūst dzīvi un izteiksmīgi. Apbrīnoju to, ka, nedzirdot mūziku, var tik saskaņoti dejot. Patika horeogrāfija. Arī diapozitīvu izmantošana attaisnojās. Brīžiem radās asociācijas ar taizemiešu nacionālo baletu, kur eposs "Ramajāna" tiek interpretēts caur īpatnu dejas un žestu valodu.

Godam pastrādāts! Paldies par izrādi!"

Piezīme: Par pašu izrādi bija raksts Kopsolī marta numurā. ▲

Liepāja vēl gaida

Arī LNS Liepājas RB gada sākumā savas pilsētas domei iesniedza projekta pieteikumu "Gadalaiku noskaņas", piesakot dalību Nevalstisko organizāciju projektu konkursā.

Projekts ir saņēmis atbalstu, un to paredzēts īstenot no 1. aprīļa līdz 30. decembrim.

Projektu vadīs Gundega Paņko, tā vispārējo uzraudzību veiks LNS Iepirkumu un projektu nodaļa.

Projektā paredzēts sekmēt 40 dzirdes invalīdu, dzīvojošu Liepājas

pilsētā, dzīves kvalitātes uzlabošanu. Tas paredz biedrības dalību Nedzirdīgo pašdarbības festivālā "Zilo ezeru zemē" Rēzeknē jūnijā – Liepājas RB pašdarbnieku kolektīvs tajā uzstāsies ar uzvedumu, kas veltīts dzimtajai Liepājai.

Tiks organizēta arī radošās mākslas studija "Dejošana+teātris", kurā divreiz mēnesī 3 stundu garumā notiks dejošanas nodarbības, ietverot arī teātra un melodeklamācijas elementus.

Šajā projektā biedrībai būs arī sadarbības partneris – SIA "LNS Rehabilitācijas centrs". ▲

Karīna Pavlova

Pļaviņiešiem pirmo reizi savs projekts

Pļaviņu novada domē 24. martā notika līgumu parakstīšana ar tām Pļaviņu novada NVO, kuru projekti ieguva finansējumu domes izsludinātajā projektu konkursā „Veidojot vidi sev apkārt, tu radi savu novadu!”.

Starp 21 NVO bija arī LNS Pļaviņu RB, kuras projekts "Redzamās rokas" ieguva Pļaviņu novada domes līdzfinansējumu 525 eiro apmērā.

Projekts tiek realizēts no 2016. gada 1. marta līdz 30. novembrim. Tā mērķis ir papildināt jau esošos pasākumus ar jaunām, radošām aktivitātēm, kas bagātinātu vietējās nedzirdīgās personas ar jaunām atziņām, prasmēm un pieredzi, lai veicinātu viņu dzīves kvalitātes uzlabošanu ierobežotas informācijas situācijā nedzirdības dēļ.

Projekta vadītājs ir Ainārs Osmanis, viņam palīdzēs klientu apkalpošanas speciāliste Ilze Gabranova, abi projektā strādās kā brīvprātīgie.

Projektā paredzētas šādas aktivitātes:

1. Radošo rokdarbu nodarbības 6 reizes pa 7 dalībniekiem. Sadarbībā ar radošo nodarbību pasniedzēju tiks iegādāts rokdarbu materiālu un rīku komplekts.

2. Piedalīšanās LNS pašdarbnieku festivālā Rēzeknē: 3 pašdarbnieki 2 mēnešus pirms festivāla sāks gatavot skeču vai pantomīmas priekšnesumu.

3. Pieredzes apmaiņas brauciens uz Valmieras reģionālo biedrību, kurā dosies 15 – 20 dalībnieki. Plānota arī Gaujas senlejas apskate.

Pļaviņu RB priekšsēdētājs/projekta vadītājs Ainārs Osmanis: "Agrāk mums pašvaldība finansējumu piešķīra tāpat, bet šogad pirmo reizi vajadzēja iesniegt projektu. To nebija grūti sagatavot, jo pašvaldības nolikums ir vienkāršs, prasības nebija augstas. Tā kā mums maz biedru, tad arī lielu finansējumu nevarēja prasīt. Projektu būtu vieglāk realizēt, ja vairāk biedru dzīvotu Pļaviņās, nevis apkārtnē." ▲

Informācijas nodaļa
Foto: www.pļavinunovads.lv

Atvadoties no Rasma Kurēnas

1938. 25. 02 – 2016. 4. 04

LNS sasniegusi sēru vēsts – 4. aprīlī mūžībā aizgājusi Rīgas RB Goda biedre un LNS Goda biedre Rasma Kurēna.

Būdama darbīga, radoša un spilgta personība, Rasma Kurēna atstājusi paliekošu ieguldījumu nedzirdīgo kopienas pašdarbības mākslas attīstībā, aktīvi piedalījies arī sabiedriskajās norisēs (LNS Domes un valdes locekle, Rīgas biedrības un kultūras nama *Rītausma* valdes locekle u. c.).

Ieskatīsimies viņas dzīves gājumā!

Rasma Kurēna dzimusi 1938. gada 25. februārī Ainažu pagasta "Radziņu" mājās. Vecāki bija dzirdīgi. Sešu gadu vecumā Rasma slimības dēļ zaudēja dzirdi.

Viņas bērnība un pirmie skolas gadi pagāja dzimtajās mājās, pie Salacas upes. Trīs pirmos skolas gadus viņa mācījās Ainažu septiņgadīgajā pamatskolā. Tie bija tikai trīs gadi, bet Rasma šajā laikā ieguva daudz: mācījās latviešu, krievu valodu, klases priekšā lasīja tekstus skaļā balsī, mācījās izrunu un pat mūziku – pazīt notis un dažādus ritmus, mācībās viņa neatpalika no dzirdīgajiem bērniem.

Tāpēc, kad skolā ieradās Izglītības ministrijas inspektors un paziņoja, ka Rasmai turpmāk būs jāmacās Rīgas Nedzirdīgo skolā, viņa jutās šokēta, ļoti negribēja no savas skolas šķirties.

Rīgas Nedzirdīgo skolā Rasma pirmo reizi ieraudzīja, kā cilvēki sarunājas zīmju valodā, tas viņu pārsteidza un nepatika. Viņai bija ļoti grūti pierast pie jaunās skolas un skolēniem, un viņa tad iedraudzējās uz mūžu tikai ar klases biedreni Mariju Ševjakovu.

Mācoties pēdējās klasēs, audzinātāja Vera Klēgere savus skolēnus veda uz dažādiem LNS pasākumiem, ļāva piedalīties arī sporta sacensībās. Tomēr skolā Rasma nekur nepiedalījās, bet, kad

skolu pabeidza, ļoti aktīvi iesaistījās LNS dzīvē: spēlēja galda tenisu, volejbolu, slēpoja, piedalījās tūrisma pārgājienos un riteņbraukšanas sacensībās.

Sporta aktivitātēs Rasma iesaistījās, pateicoties Aleksandram Celmam, kura vadībā pat apguva slēpošanas slalomu, un toreizējā Padomju Savienībā viņa bija vienīgā nedzirdīgā sieviete šajā sporta disciplīnā.

Savukārt mākslinieciskās pašdarbības jomā toreizējā pašdarbības kolektīvu vadītāja Monika Rublovska centās Rasmu pierunāt pamest sportu un piedalīties pašdarbībā. Sākumā viņa piekrita deklamēt dzejoļus dažādos pasākumos. Nedzirdīgo klubu, kas tolaik atradās Jāņa sētā, Rasma apmeklēja ļoti bieži. Tur iepazinās ar Gunu Briedi, kurai izdevās viņu iesaistīt teātrī, un Guna tādējādi kļuva par Rasma teātra krustmāti.

Pirmā loma bija komēdijā "Atpūtas diena" 1957. gadā, kurā Rasma spēlēja sanitāri. Rasma spēlējusi ļoti daudzas lomas, bet īpašs notikums toreizējā nedzirdīgo kultūras dzīvē bija "Pūt, vējiņi" iestudējums.

Pēdējā loma: vecmāmiņa lugā "Īstā līgaviņa" 07.03.2012

Toreiz uz viesizrādēm teātra grupa brauca kopā ar tautas deju kolektīvu. Rasma vēroja, kā viņi dejo, iepatikās un arī pati iestājās šajā deju grupā, kur nodejoja 10 gadus. Tā nu viņa spēlēja teātri, dejoja un turpināja arī dzejoļu deklamēšanu.

Līdztekus tam visam viņa darba mūžu nostrādāja trikotāžas kombinātā "Māra" par adītāju – līdz pat aiziešanai pensijā.

Režisore Dzintra Kukša atceras:

"Rasmu cienīja, viņā ieklausījāmies visi. Ļoti dziļas inteliģences cilvēks, vienmēr savaldīga, ar smaidu un labvēlību nāca pretī ikvienam cilvēkam, kas gadījās viņas dzīves ceļā. Ja nebūtu veselības problēmu, viņa spēlētu dažādas lomas vēl un vēl.

Pēdējā loma bija pirms trim gadiem, kad viņa darbojās kā vecmāmiņa Blauņa lugas iestudējumā "Īstā līgaviņa" (2012). Tad teātra gaitās bija aizvadīti jau 45 gadi!

Rasma par savu lielo ieguldījumu nedzirdīgo teātra mākslā saņēmusi vairākas atzinības balvas un pateicības rakstus. Pēdējo no tiem – no Rīgas Domes – viņai bija jāierodas saņemt drāmas kolektīva 70 gadu pastāvēšanas svētkos šopavasār "Rītausmā". Diemžēl viņa tad nespēja būt kopā ar mums, un mēs to nodevām viņas meitai Ilzei un diviem mazdēliem skumjajā atvadu brīdī."

Jaurīte Groma, bijusī drāmas ansambļa diktore un tulks:

"No Rasma Kurēnas pēdējo gadu lomu devuma atceros spilgto tandēmu ar Lienu Čerepko lugā "Mazā raganīņa". Lomu bijis ļoti daudz, un vēlme visas izdzīvot no sirds, vai tās lielas, vai mazas, Rasmai bija ļoti raksturīga. Viņa ļoti centās, cīnījās par savas atmiņas saglabāšanu, kas aktieriem ir ļoti būtiski un svarīgi, bet pienāca laiks, kad vajadzēja atkāpties un palikt teātra skatītājas lomā.

Rasma saskarsmē ar citiem bija cilvēks ar plašu interešu loku, ar viņu kopā bija interesanti, vienmēr bija par ko parunāt. Viņa aktīvi piedalījās vai visos "Rītausmas" kultūras pasākumos, ne tikai spēlēja teātri. Viņa nebija vērotāja no malas, bet pielika savu izdomu un palīdzīgo roku, kur vien redzēja un juta, ka tas nepieciešams.

Kā pirmā viņa bija klāt divās lietās: melodziešu žanra aizsākšanā ar dziesmu uzvedumiem kopā ar lielo LNS dziesminieku Aleksandru Celmu un nedzirdīgo luterāņu draudzes dibināšanā.

Paldies tev, Rasma, par to gaišo atmiņu starojumu, ko tu esi atstājusi aiz sevis, dodoties mūžībā."

Nolieksim galvu Rasma Kurēnas piemiņai. Lai mūsu biedrei vieglas dzimtās zemes smiltis. ▲

Ilze Kopmane, Zigmārs Ungurs
Foto: Valdis Krauklis

Līdzjūtība

Divējādi saule tek, tek kalnā, tek lejā;
Divējāds mans mūžiņš ar to vienu
dvēselīti.

Mūžībā aizgājusi LNS Goda biedre un LNS Rīgas RB Goda biedre **Rasma Kurēna** (25.02.38 – 04.04.2016).

Izsakām visdziļāko līdzjūtību ģimenei un draugiem. Lai vieglas smiltis!

LNS Rīgas RB valde

Jauniešu centram savs plāns

Sākumu lasiet 1. lpp.

Šajā nozīmīgajā pasākumā piedalījās LNS prezidents Edgars Vorsklovs, projekta vadītāja Aija Sannikova, jauniešu studijas "BaMbus" vadītāja Līga Siliņa, Rīgas jauniešu centra "Kaņieris" pārstāvji Roberta Egle un Jānis Vītols. Diemžēl nevarēja ierasties apmācību nodarbību vadītāja Inese Šubēviča, bet ar viņu tika nodrošināts kontakts ar skype starpniecību.

Minēto viesu klātbūtne pasākuma saturu ļoti bagātināja, un plāna aizstāvēšana notika pozitīvā gaisotnē. Katrs jauniešis prezentēja savu plāna punktu un pasākumus, ko paredzēts veikt tā realizācijai.

Vispusīgo informāciju diskusiju gaitā papildināja vairāki jauni priekšlikumi, idejas, piedāvājumi, kam sekoja novērtējums ar atbalstu turpmākai rīcībai. Jauniešus iedvesmoja nobeigumā izteiktais LNS prezidenta vēlējums: "Radiet idejas, izsakiet priekšlikumus, līdzdarbojieties LNS, neklusējiet, stāstiet par savām vēlmēm, esiet aktīvi..."

Arī lektore **Inese Šubēviča** atzīnīgi novērtēja sasniegtos rezultātus: "Man liels prieks par ikkatru jauniešu, kas piedalījās, stāstīja par savām iecerēm, pat pasapņoja! Es ticu, ka šie jauniešu sapņi, visiem kopā darbojoties, piepildīsies! Jauniešos ir tāds spēks!".

"Kaņiera" pārstāves **Robertas Egles** vērtējums: "Milzīgs paldies jauniešiem par pārliecinošo prezentāciju. Man prieks, ka katram jauniešim bija iespēja prezentēt savu tēmu un atbildēt uz jautājumiem. Jūs esat laba komanda! Paldies par veikto darbu – ļoti iedvesmojoši un spēcīgi! Jūs esat lielisks piemērs! Prieks, ka pati LNS tik pozitīvi noskaņota un pretimnākoša jauniešu iecerēm!"

Jauniešu centra stratēģiskais plāns 2016. – 2020. gadam ietver šādus virzienus: informācija un izglītība, āra dzīves pasākumi, brīvā laika pasākumi, starptautiska sadarbība, interešu aizstāvība, Jauniešu centra kapacitātes stiprināšana (šī rīcības plāna kopsavilkumu var redzēt videoversijā: www.lns.lv Jaunumu sadaļā).

Pajautāju jauniešiem, kāda viņu sajūta ir tagad, kad izstrādātais plāns jau aizstāvēts.

Lilita: Ieguvu labu pieredzi, jaunu izpratni un praktisku gudrību par to, kā izveidot dažādus plānus un tos realizēt! Bija vērts mācīties, zināšanās ir spēks!

Kristaps: Man prieks, ka jaunieši izpildījuši savus uzdevumus godam, veltot tam savu brīvo laiku. Var teikt, ka Jauniešu centrs ir gatavs darbam. Mums ir daudz jaunu ideju, ko gribam īstenot, un to mēs arī izdarīsim!

Varis: Man bija prieks par darbošanos mūsu komandā! Ir interesanti būt kopā un sadarboties. Tā turpināsim, lai nepazaudētu cits citu un nostiprinātu iegūtās jaunās zināšanas.

Madara: Lepojos ar mūsu jauniešu komandu. Neticami, bet līdz galam savu plānu veiksmīgi aizstāvējām! Mēs aktīvi apmeklējām visas nodarbības ar superīgo vadītāju Inesi Šubēviču! Uzskatu, ka jaunieši ieguva radošumu un spēju drosmīgi parādīt savas idejas.

Maira: Apmācību laikā biju iedvesmota apgūt teorētiskas un praktiskas, arī ļoti interesantas zināšanas, kuras mēs varētu turpmāk izmantot, lai stiprinātu un veicinātu mūsu centra progresu tā turpmākajos 4 attīstības gados.

Krista: Pirms tam man bija maz zināšanu par stratēģisko plānu. Liels paldies

LNS par šo projektu! Ceru, ka nākotnē mūsu centrā jauniešu skaits palielināsies un viņi aktīvi piedalīsies rīkotajos pasākumos.

Intis: Plāna sagatavošanas laikā bija daudz praktisku nodarbību, un tās mani iedrošināja vairāk un drošāk darboties. Ir laiks izpildīt sagatavoto plānu!

Jānis: Šo projektu vērtēju pozitīvi. Ieguvu daudz jaunas informācijas, pateicoties diskusijām ar lektori un pārējiem semināra dalībniekiem. Uzzināju, kā ieviest jaunas idejas, organizēt un uzlabot darbu, kā motivēt tos jauniešus, kas vēl nepiedalās centra aktivitātēs.

Kristīne: Man visi šie trīs mēneši bija liels pārbaudījums pašai sev, jo sākotnēji nodomāju, ka tas būs vienkāršs seminārs. Patiesībā viss bija daudz, daudz interesantāk. Neaprauktāma sajūta.

Bija dažādas grūtības, bet kopā tās pārvarējām. Tagad atliek īstenot šo stratēģisko plānu ar lielāko prieku un enerģiju. Lektore Inese bija mums laba skolotāja – motivēja, mācīja, deva daudz praktisku padomu turpmākajam darbam, liels paldies viņai.

Lielākā pateicība pienākas Ivaram Kalniņam un Jauniešu centram, kas ļāva man piedalīties šajā projektā, pierādīt to, ko spēju, un izpausties ar savām radošām idejām.

Beāte: Tagad jau ir skaidrs, ka LNS Jauniešu centrs ātri vien vienkārši sāks īstenot kādu pasākumu ar jaunu ideju. Turpināsim un nepadosimies!

Mans vērtējums

Augsti novērtēju visus 10 jauniešus, kas piedalījās šajā projektā līdz galam, lai gan katrs bija aizņemts ar skolu, darbu un citām lietām. Palīdzēja, atbalstīja cits citu, kaut arī sākotnēji šis plāns visiem likās grūts uzdevums.

Trīs mēnešu laikā visi saliedējās spēcīgā radošā komandā un spēja radīt Jauniešu centra stratēģisko plānu. Jaunieši tagad apņēmušies īstenot jau pirmos pasākumus, kurus mēs redzēsīm pavisam drīz.

Novēlu visiem nezaudēt jau esošo radošumu, idejas realizēt, enerģiski darboties! ▲

Ivars Kalniņš

Foto: no LNSJC arhīva

Kristapa Legzdīņa video skatiet LNS mājaslapas Jaunumos (30. 04)

LNS projekts
"LNS jauniešu centra kapacitātes pilnveide"

Fotokonkurss "Mūsu biedru fotostāsti"

Beigusies mūsu fotokonkurusa aprīļa tēmā "Pasmaidīsim!" iesūtīto fotogrāfiju vērtēšana. Savus foto iesūtīja 21 autors, tātad par deviņiem vairāk nekā marta tēmai.

Pirmo vietu ieguva Ineses Immures fotogrāfija "Prezidenta pēriens". Otrajā vietā valmierieša Igora Kurzenkova fotogrāfija "Pasmaidīsim Meteni!" (Igoram veicas arvien labāk, marta tēmā viņš ieguva 3. vietu). Trešajā vietā Santas Straujas foto "Mazā pieturiņa".

Sociālajos portālos facebook.com un draugiem.lv vislielāko popularitāti ieguva Agitas Intsones fotogrāfija "Meklē līgavu".

Pateicamies arī visiem pārējiem censoņiem, kuri iesūtīja tiešām interesantas un kvalitatīvas bildes, un tie ir:

Anna Trubiņa, Andris Keders, Aiva Šilinska, Kristaps Legzdiņš, Jānis Feldmanis, Maksims Mitkins, Jānis Janbergs, Genovefa Ņevjadomska, Karmena Ikauniece, Jānis Ikauņnieks, Jānis Liepiņš, Airita Krasnā, Inguna Čauna, Žanete Škapare, Raisa Civkunova, Laura Klāsupa, Edgars Celmiņš.▲

Žūrijas komisijas vārdā:
Zigmārs Ungurs

I vietā: Inese Immure
„Prezidenta pēriens”

Populārākais foto
Agita Intsone. „Meklē līgavu”

II vietā: Igors Kurzenkovs
„Pasmaidīsim Meteni!”

III vietā: Santa Strauja
„Mazā pieturiņa”

Līdz 10. maijam atkal gaidām jaukas fotogrāfijas nākamajai – maija tēmai "Mūsu mājdzīvnieki". Tie, kuriem nav savu mājdzīvnieku, var fotografēt jebkādus dzīvniekus. Vēlam radošu veiksmi visiem fotodraugiem!

Sākumu lasiet 1. lpp.

Jokojam, pasmejam, pasmaidām

Zigmārs: Es parasti 1. aprīlī ne īpaši cenšos kādu izjokot, taču šogad man uznāca kaut kāds entuziasms un daudzus apmānīju. Biedrībām nosūtīju SMS: "Braucu pie jums intervēt cilvēkus. Sagaidīsiet?" Uzķērās gandrīz visi un vēl iztaujāja, cikos ieradīšos, kādus cilvēkus intervēšu.

LNS prezidentam nosūtīju ziņu: "Mums te uzradās 2 nedzirdīgie no Togo

(valsts Āfrikā – red.), gribot runāt ar vadību. Vai pieņemsiet viņus tagad?" Prezidents atbildēja, lai vedot pie vice..., un arī viņa uzķērās, lai tik nākot. Aizgāju, pajautāju, vai var vest viesus iekšā, un viņa jau cēlās kājās, lai sasveicinātos ar tālajiem viesiem.

Tas man iepatikās, ka visi tik viegli uzķeras, laikam jau man ļoooti uzticas... Izdomāju vēl dažus izjokot. Raitim nosūtīju SMS: "Kur tu esi? Pie mums tevi gaida viena skaista meitene" – un nepa-

gāja ne 5 minūtes, kad Raitis, jauku cerību spārnots, atskrēja. Arī Danai nosūtīju SMS: "Pie mums iebraukusi nedzirdīgo deju grupa no Dānijas. Atdosim viņus tev, OK?"

Uzreiz viena pēc otras atnāca divas izziņas: "Kas, lūdzu?" un "Kas tas ir – atdosim?" Kad pateicu "april, april", izrādās, ka tajā dienā viņu vēl neviens nebija izjokojis.

Visi izjokotie pēc šiem maģiskajiem vārdiem "april, april" smaidīja ... ☺

„Katram savs krusts ir jānes...”

"KS" jautājumi LNS prezidentam EDGARAM VORSLOVAM viņa 50 gadu jubilejas un Joku mēneša noskaņās:

Mūsu prezidents Edgars Vorsklovs dzimis aprīlī, ko tautā sauc par Joku mēnesi. Dzirdot joku, parasti pasmaidām. Tādā noskaņā arī "Kopsoli" veidoja šo interviju – nenopietni par nopietno. Tātad!

Vai tev ir gadījies kāds tāds joks (piedzīvots, lasīts, uzzināts no citiem), kuru atceroties vienmēr gribas pasmaidīt?

Joki man patīk, tos gan lasu, gan skatos, kā nedzirdīgie zīmju valodā tos pasniedz. Tik problēma, ka man tie atmiņā neiesēžas, tā nu man smadzenes ieprogrammētas, vai atceras nopietnākas un dzīvei svarīgākas lietas.

Vadot Komunikācijas centru mums gan bija daudz melnā humora joku, kas izvilkti no tulku darba procesa, piemēram, atnāk kliente un zīmju valodā lūdz palīdzēt noformēt dokumentus *vibratora* saņemšanai. Tulki, pārzinot nedzirdīgo leksikas specifiku, saprot, ka ar vibratoru kliente domājusi pulksteni ar vibrozvanu, bet cilvēks no malas iedomātos pavisam citu "lietiņu".

Jā vadās no iekšējās izjūtas – cik gadu jauns tu jūties?

Grūti pateikt. Vecs nu gan vēl nejutos, vēl visi orgāni funkcionē. Dēls gan nav prasījis sagādāt brālīti vai māsiņu. Pēc izskata daudzi ārzemju nedzirdīgie man dod 10 – 15 gadu jaunāku vecumu, uzzi-

not īsto, pat pārjautā, vai es nejokoju.

Kas ir visdārgākais (lieta, iespēja, radība utt.), kas tev šai dzīvē pieder?

Tā kā nedzirdu, tad man visdārgākā ir redze, acu ārstu apmeklējumiem un labām brillēm naudu nežēloju. Nu nevaru iedomāties sevi informācijas badā, cik atceros sevi, vienmēr esmu kaut ko lasījis. No mantām man mīļi mammas vilnas adījumi un austās segas – piemiņai un vēsturei.

Kam tu ticī (Dievam, sev, liktenim, saviem darbiniekiem, LNS nākotnei...)?

Kā jau no katoļu novada – Latgales nācis esmu kristīts un iesvētīts. Īstens ticīgais, kas katru svētdienu apmeklē baznīcu gan neesmu, bet apzinos, ka kāds Augstāks spēks par mums ir, kas katram noteicis savu likteni, to, kas dzīves laikā ir paveicams. Kā saka – katram savs krusts ir jānes.

Vai pašlaik tu dari savu sapņu darbu? Cik augstu tu gribētu kāpt pa karjeras kāpnēm?

Man patīk strādāt ar cilvēkiem, kaut ko organizēt, kaut kā palīdzēt ar savām zināšanām un prasmēm. Man tas sanāk pats no sevis, vienmēr kaut kā sanācis, ka citi man uzticas un izvirza par līderi, jau no bērnības un skolas laikiem.

Par sapņu darbu – bērnībā skatoties uz traktoriem tīrumā, gribēju būt traktorists. Skolas laikā – jau būt inženieris.

Par karjeru nedomāju, kā liktenis lems, tā arī būs. Esmu Zirga gada Auns, bet ar horoskopu lasīšanu neaizraujos

Kā tu vērtē savas partijas, valdības un Saeimas darbu pēc 10 ballu sistēmas?

Labs jautājums. Nevienas partijas biedrs neesmu, bet, kā no laukiem nācis un tīru bērnības vidi izbaidījis, simpaticēju *zaļajiem*.

Jā palasa presē un internetā plašumos esošo negatīvās informācijas gūzmu, tad mūsu Saeima un valdība nekur neder. Bet man laikam ir tā nelaime, ka darbs uzliek pienā-

kumu iesaistīties politiskajos procesos, un tad nākas secināt, ka gan likumdevēja, gan izpildu varas pārstāvji ir tādi paši kā mēs.

Tie cilvēki, kas tur strādā, ir mūsu spoguļis, viņi neatlidoja no citas planētas, bet nāca no mūsu vidus, paši esam viņus ievēlējuši. Viņi strādā, kā māc, protams, neaizmirstot arī personīgās un dažādu grupu intereses, no kurām nākuši.

Šogad Lieldienās tu ar pūpoliem pēri savus darbiniekus, viņi arī parādā nepalika. Par ko viņi tevi iepēra?

Pirmo reizi darbinieki mani pēra. Pēriens gan baigi sāpīgs nebija. Par ko? Lai neskojotos ar uzslavām. Pēriens jau nav tas patīkamākais, ko gribas saņemt. Lai nepiedzīvotu atkārtotu pērienu, būs vien jāņem vērā saņemtā mācība un biežāk ar uzslavām jādalās.

LNS pārsvarā strādā sievietes. Ko tu sievietē pamani vispirms?

Kā jau katrs normāls vīrietis, pirmo reizi no rīta redzot, pamanu kādu jaunu un spilgtu apģērbu, kas izceļ sievietes jaukumus, vai jaunu frizūru. Tikai – amats uzliek grožus un nevaru atļauties koķetēt ar kolēģēm, uzslavas gan reizēm izsaku.

Kādas modernās tehnoloģijas/aplikācijas visvairāk atvieglo tavu darbu ikdienā un kādas tu vēl gribētu savā rīcībā?

Tehnoloģijas tik ātri attīstās, ka grūti kādu izcelt. To ir tūkstošiem, katram pēc savām vēlmēm un vajadzībām. Izmantoju tās, kas atvieglo manu darbu un komunikāciju. Man mobilais telefons ir "sasiets" ar datoru, tā kā varu strādāt un komunicēt jebkur, kur ir pieejams internets.

Ar kādu populāru zvaigzni/ievērojamu personību tu gribētu tikties?

Neesmu šovbiznesa zvaigžņu fans. Ar pašreizējo valsts prezidentu Vējoņa kungu esmu ticīes. Tas laikam nav nopietni, bet gribētu tikties ar Dalailamu.

Vai tu gribētu piedalīties

kādā šovā?

Mani nevelk publiski izrādīties. To, ka nekad nekādā šovā nepiedalīšos, gan nevaru apzvērēt. Varbūt likteņa likloči iegrozīsies tā, ka piedalīšos.

Kas/kurš tev palīdz sekot modes tendencēm (izvēlēties apģērbu, apavus, odekolonu, auto utt.)?

Hi, hi, šis jautājums būtu adresējams sievietēm. Modei nesekoju un neesmu no tiem, kas nēsā auskarus vai kā citādi izdaiļo savu ķermeni un stundām uzturas veikalā, pielaikojot apģērbu. Izvēlos apģērbu un apavus no tā, kas ir veikalā, kas pašam patīk un kuros jūtos ērti. Pēdējos gados iemīļotākie zīmoli ir *Ecco* apavi, no apģērbiem *Baltman* un *Christian Berg*.

Par ko tu runā ar savu kaķīti?

Mana komunikācija ar Heidiju izpaužas tā, ka es viņu paglāstu, bet viņa man bučīņas dod. No rītiem staigā man pakāj un, pārnākot no darba, sagaida koridorā.

Cik reizes esi mēģinājis atmest smēķēšanu, cik vēl mēģināsi?

Cik atceros, tad divas reizes. Mēģināšu vēlreiz, jo atmet šo atkarību gribas. Lai kam būs jāizbrauc uz kādu "neapdzīvotu salu" un jāsaņem mas aizmirst tabakas smaržu.

Vai tu gribētu, lai kaut ko nosauc tavā vārdā (ielu, zvaigzni, torti utt.)?

Tas nav atkarīgs no manas gribēšanas. Mans vārds ir jau izmantots – "Dzintars" savulaik ražoja odekolonu "Edgars", Ņujorkā ir Edgara iela, viens no Anglijas karaļiem ir bijis Edgars. Varbūt vēl kaut kas ir nosaukts, nezinu, jo sava vārda nosaukumus nekoлекcionēju.

Trakākā lieta, ko esi izdarījis vai gribētu vēl izdarīt?

Liekas, ka trakākās lietas ir sastrādātas bērnībā. No vienas trakas lietas – jāšanas uz auna – ir palikusi "piemiņa" uz uzacs. Vai vēl ko traku izdarīšu, nezinu – jo vecāks kļūstu, jo mazāk prāts uz dullībām nesas. ☺

Kurlmēmo Dzīve

Šoreiz izvilkumi no "Kurlmēmo Dzīves" 1933. gada numuriem. No šī gada avīze pārdēvēta par žurnālu un to plānoja izdot reizi mēnesī uz 16 lappusēm. Tomēr tas neizdevās, žurnāls tika izdots tikai 6 reizes, tomēr tajā lasāma interesanta un daudzveidīga informācija.

Izrādās, arī toreiz Latvijā caurbraucot viesojās nedzirdīgi pasaules apceļotāji – austrietis Rudolfs Hoteingers 30. septembrī ieradies Valmieras valsts kurlmēmo skolā un tur pastāstījis par savu ceļojumu ar divriteni cauri daudzām Eiropas un Āfrikas valstīm.

Aprakstīta Varoņu piemiņas diena, ko toreiz svinēja 22. jūnijā, slavināti Latvijas brīvības cīnītāji. Ir arī atgādinājums vecākiem, lai ved bērņus uz skolu, jo pēc likuma bērņiem no 6 līdz 16 gadu vecumam obligāti jāmacās. Ievietots raksts, ka Ziemassvētkus pirmo reizi sāka svinēt Romā 4. gadsimtā un no tā laika visā pasaulē.

Vērojami centieni sniegt dažādu faktu, parādību, notikumu skaidrojumus, izglītēt savus lasītājus. Un ne tikai par nedzirdīgo lietām, bet arī par valsts lietām, par nodokļiem, valstiskām problēmām un pilsoņa pienākumiem.

Tā kā aprīlis ir Joku mēnesis, tad ievietojam arī nedaudz humora, ko izbaudiet ļoti pamācošajā rakstīņā "Komats". ▲

Daži vārdi par zīmju valodu

Nedzirdīgajiem zīmju valoda kopā ar rakstiem ir nepieciešams izteiksmes līdzeklis. Tā viņiem tikpat nepieciešama kā neauglīgam laukam mēslojums. Dzirdē un valoda ir nešķirami jēdzieni. Pastrīpojoša rokas kustība runātam vārdam dod vairāk izteiksmes, dara nedzirdīgā valodu saprotamāku un dod vairāk drosmes.

Tomēr zīmju valodai ir daudz pretinieku. Tas ir tāpēc, ka tā bieži ļoti neglītā veidā tiek pielietota. Jautājums, kā vienkāršot un apvienot zīmju valodu, visos laikos nodarbinājis daudzus prātus, un atrisinājumu neviens nav atradis.

Zīmju valodai kā saprašanās līdzeklim tagadējos laikos ir vēl lielāka nozīme. Tā jālieto, jāatmet nenoteiktā (abstraktā) un pirmatnējā (primitīvā) forma. Naudas trūkums šajos laikos jautājuma atrisināšanu kavē. Uz nenoteiktu laiku zīmju valodai būs jāpaliek līdzšinējā veidā. Nav šaubu ka zīmju valodai Dievkalpojums, sapulcēs, priekšnesumos un nedzirdīgo savstarpējā satiksmē neatverama nozīme.

Ir pacēlies arī jautājums viņu ievest skolas mācībās, lai tādējādi spētu nedzirdīgajam bērnam dot vairāk zināšanu. Zīmju valoda ir kurlmēmo mātes valoda. Zīmju valodas vērtība nav vēl pietiekoši izprasta un cienīta. Ar nepielūdzamu stingrību skolas turas pie līdzšinējās skaņu mācības metodes. Rezultātā audzēkņi tiek izveidoti par runas automātiem. Viņu gara attīstība cieš. Nedzirdīgo sapulce, kurā runā tikai skaņu valodā, nav nemaz domājama. Tā ir garlaicīga.

Nedzirdīgais saprot un aptver daudz labāk, ja ar viņu runā "viņa" valodā. Jauktā metode būtu iespējama vidusceļš, kas visiem nāktu par svētību. Zīmju valodu izspiest no nedzirdīgo dzīves ne-

kad nebūs iespējams. Viņa piešķir dvēselei īsto dzīvību, runātam vārdam īsto atziņu un vērtību.

Protams, tā bieži tiek pārāk dzīvi pielietota un izskatās ļoti atbaidoša un rupja. Kurlmēmo skolotāju uzdevums būtu to no pamata pārveidot, iemācot lietot neuzkrītošu, diskretu un harmonisku zīmju valodu. ▲

Jauniem, kas nezina, un veciem, kas aizmirst....

Nebūs daudz tādu personību kurlmēmo skolotāju saimē, kas tā nodevās nedzirdīgo izglītošanas darbam ar visu sirdi, ar visu savu būtību, kā pirmais Valmieras Kurlmēmo skolas priekšnieks Vīlps Švēde. Nenogurstoši rūpēdamies par nedzirdīgo stāvokļa atvieglošanu un viņu garīgo un materiālo labklājību, Švēde palicis viņa audzēkņiem dzīvā atmiņā. Taisnīgais gars mājo viņa audzēkņos. Nav brīnums, ka grupa viņa audzēkņu pirms dažiem gadiem ierosināja celt Kurlmēmo skolas parkā pieminekli šīs skolas pirmajam priekšniekam. Ierosinājums atrada dzīvu atbalsi. ▲

Meitenēm (Mātes dienā – red.)

Pasaule prasa pēc godīgām meitenēm. Pēc meitenēm, kuras ir savas mātes labā roka. Pēc meitenēm, kuras savām mazākām māsiņām ir kā mātes. Pēc meitenēm, kuras iepriecinājums tēvam. Pēc meitenēm, par kurām viņu lielākie brāļi runā ar lepnumu. No meitenēm prasa skaidru saprātu.

Meitenēm jābūt labi un kārtīgi apģērbtām, nevīžība tiek nosodīta un apsmieta. Ļaudis vēlas brašas meitenes, nevainojami tīras un bez kļūdām. No meitenēm prasa pašaieliedzību un saprātīgu mājasmati, kura ierobežo savas

vēlēšanās un neatļaujas nevajadzīgus izdevumus. Meitenes nedrīkst būt savu vecāku nasta, bet prieks un palīdzes. Pasaule prasa pēc tādām meitenēm, kuru sirdis ir līdzcietīgas, kuras apbēdinātas raud un iepriecinātas smaida, savā gimenē ir atjautīgas un mīļas. ▲

Dzimtenes mīlestība

Viena tieksme skubina cilvēku doties no dzimtenes svešumā, otrā – velk viņu no turienes atpakaļ dzimtenē. Pirmo tieksmi mēs varam nosaukt par ziņkārības dziņu, otro – par dzimtenes mīlestību. Kas tad nu ir dzimtenes mīlestība plašākā nozīmē, un kā viņa parādās?

Dzimtenes mīlestība sakņojas cilvēka dvēseles dziļumos. Neskaitāmo piedzīvojumu un pārdzīvojumu iespaidi, kurus cilvēks, dzīvojot dzimtenē, uzņem sevī, noguļas viņa dvēseles zemapziņā. Cilvēks labi jūtas savās tēva mājās, tad dzimtenes tuvākā apkārtnē un vēlāk visā dzimtenē. Apkārtnes klimats, daba un no zemes apstākļiem atkarīga iedzīvotāju nodarbošanās, dzimtenes ierašas un tikumi, beidzot mātes valoda – viss tas savij tik ciešu saiti ap cilvēka sirdi, ka viņš nevar atraisīties no dzimtenes, nesajūtot sevišķas sāpes. ▲

Komats

Vācu ķeizars Fridrihs Lielais mēdzis bieži ierasties skolās un sekot skolas darbam. Kādā apmeklējumā ķeizars prasījis skolotājam, vai skolēni tiek mācīti izlikt pareizi pieturas zīmes. Skolotājs neapmierināts rūcis sev bārdā: "Ķeizars ir ēzelis".

Ķeizars to dzirdējis, izsaucis kādu skolēnu pie tāfeles un pavēlējis rakstīt teikumu: "Skolotājs teica ķeizars ir ēzelis." Skolēns ielicis komatu pēc "teica". Tad ķeizars paņēmis krītu, izstrīpojis šo komatu un licis komatu divās citās vietās teikumam. Kur? (Skolotājs, teica ķeizars, ir ēzelis. – Red.) ▲

„Būt par māti ir grūts darbs...”

Mātes dienu daudzviet pasaulē svin katru gadu maija otrajā svētdienā. Tā ir diena, kad cilvēki pateicas savām māmiņām par to, ka tās laidošas mūs pasaulē, kuras mūs audzinājušas, par mums rūpējušas...

Tas ir darbs, kurā nav brīvdienu, – sarežģītākais un vienlaikus skaistākais darbs – būt diendienā kopā ar ģimeni un bērniem. Mammām jāprot būt vienlaikus veiksmīgām darbā un mājas solī, būt mīlošām partnerēm un sniegt bērniem labāko, ko vien var. Bieži vien ikdienā to visu savienot ir grūti.

Vecāku un bērnu attiecības

Kādas tās ir mūsdienās? Sabiedrībā daudz spriests par mātes, tēva un ģimenes nozīmi bērna attīstībā. Manā praksē bieži ir sastopamas tādas situācijas, ka vecāki aizņemti darbos, nav laika bērnam, kurš pats pamazām vairs arī neuzticas vecākiem, jo jūtas pamests novārtā. Vecāki ir aizņemti tik ļoti, ka aizmirst – bērniem kā nevienam citam nepieciešama uzmanība, mīlestība un rūpes. Vecāki lielākoties aizbildinās, ka viņi taču strādā, ka tas ir svarīgi.

Arī nedzirdīgiem vecākiem ļoti svarīgas ir attiecības ar viņu bērniem, taču reizēm vecāki nejut to trauslo robežu, kuru var sabojāt. Ja nedzirdīgo ģimenē ir dzirdīgs bērns, tad bieži izveidojas situācijas, ka bērnam ir jābūt kā saiknei starp dzirdīgo un nedzirdīgo pasauli.

Vecāki liek pārtulkot kādu TV redzētu sižetu, kādu svarīgu sarunu vai, piemēram, doties līdz uz kādu iestādi, lai palīdzētu viņiem komunicēt... Un, ja tas notiek bieži, vai vecāki aizdomājas, kā tajā brīdī jūtas bērns? Vai viņš vēlas to darīt, vai ir gatavs veikt šādu pienākumu? Vai bērnam neveidojas sajūta – *atkal man mamma kaut ko prasa iztulkot...* Bērni vēlas, lai vecāki viņiem sniedz uzmanību un mīlestību, nevis lai jau bērnībā uzliek tulka pienākumus.

Vairāk brīžu kopā

Mūsdienu straujais dzīves temps ne vienmēr nodrošina emocionālo saikni ar bērnu. No rīta vecāki steigjas uz darbu, noguruši vēlu pārnāk, un tā pamazām arvien mazāk ir kopā būšanas brīži, kas ļoti nepieciešami bērna emocionālajai attīstībai.

Bet ģimenes attiecības ir pamats bērna vispusīgai tālākai attīstībai – to kvalitāte īpaši ietekmē bērna emocionālo attīstību, socializācijas spējas un arī psihisko attīstību. Bērns sākotnēji ir ļoti atkarīga būtne, kas piedzimstot nespēj izdzīvot bez mātes, kas viņu ne tikai pabaro un aizsargā, bet sniedz arī mīlestību, drošību un siltumu. Ja māte to nenodrošina, tad vienmēr bērns cieš no stresa.

Pamats jāliek pirmajos gados

Bieži vecāki brīnās, kāpēc bērns ir agresīvs, kāpēc tik bieži slimo. Bet vecākiem

nav pietiekami daudz zināšanu par emociju ietekmi uz bērna veselību un attīstību.

Pirmajos trīs dzīves gados pozitīva saskarsme ar vecākiem un citiem ģimenes locekļiem, bērniem un citiem pieaugušajiem sekmē bērna galvas smadzeņu attīstību. Kad vecāki atbild uz bērna lalināšanu, pieskaņas viņam, nēsā uz rokām, spēlējas ar viņu, tā nav tukša laika pavadīšana. Tā viņi nodod mazajam cilvēciņam signālus siltumam, mīlestībai, piederībai, pārliecībai par sevi, ziņkārībai, savu jūtu pārvaldīšanai un saskarsmei ar citiem cilvēkiem.

Piedzimstot bērns ne tikai fiziski, bet arī psiholoģiski atkarīgs no mātes. Mātes emocionālais stāvoklis būtiski ietekmē arī bērna emocionālo stāvokli. Ja šis vecums ir nokavēts, augot bērnam var veidoties emocionālas saskarsmes problēmas.

Ģimene dod drošības un piederības sajūtu

Augot pozitīvas mīlestības pildītā gaisotnē ikvienam bērnam radīsies sapratne par to, ka ģimene ir vērtība kā atbalsta punkts, kā maza valsts, mīlošu un labu cilvēku savienība. Tāda ģimene ir dzīves neatņemama sastāvdaļa. Svarīgi ir dot savam bērnam drošības un piederības sajūtu, lai tā tiktu “ielikta” bērna psihē un kļūtu par iekšēju, neapzinātu modeli bērna attiecībās ar citiem cilvēkiem un pasauli kopumā.

Pētījumos ir pierādīts, ka kopā pavadītais laiks ar ģimeni, samīļošanās un nedalīta mātes un tēva uzmanība ir paši svarīgākie faktori.

Lūk, daži padomi, kas palīdzēs bērnam veidot pozitīvas attiecības un būt laimīgam!

Mieriniet, atbalstiet savu bērnu, kad viņš ir fiziski ievainots, saslimis, satraukts, noskumis, vientuļš.

Esiet pozitīvi noskaņots savās izpausmēs pret bērna uzvedību – lai nav tā, ka vienreiz par pastrādāto pasmaidāt, bet citreiz – sarājat.

Pārrunājiet ar bērnu viņa pārdzīvojumus un palīdziet viņam tikt tiem pāri.

Gādājiet, lai bērna atmiņa saglabā mīlestības pilnus, jaukus un priecīgus kopā pavadītos brīžus.

Veidojiet un uzturiet ģimenes tradīcijas.

Noslēgumā novēlu visām māmiņām spēku un izturību savu bērnu audzināšanā! ▲

Sandra Freimane, psiholoģe

Pārdomās dalās māmiņa Krista Blīgzna

Parunāsim par to, kā jums izdodas apvienot mācības un dalību LNS Jauniešu centra aktivitātēs ar bērnu audzināšanu!

Šobrīd studēju neklātienē sociālo darbu Rīgas Stradiņa universitātē 4. kursā. Plānoju, ka nākamā gada februārī beigšu augstskolu un kļūšu par sociālo darbinieci. Aktīvi iesaistos LNS jauniešu centra darbībā, esmu LNS Jauniešu centra valdes locekle.

Man patīk organizēt dažādus pasākumus, iesaistīt tajos citus nedzirdīgos jauniešus, jo uzskatu, ka nedzirdīgiem jauniešiem Latvijā ir jādomā par savu nākotni, jāpaplašina savas iespējas izglītībā un jāiekļaujas integrācijas procesos sabiedrībā. Bieži piedalos pasākumos, sapulcēs un citās aktivitātēs kopā ar saviem bērniem.

Iepazīstiniet, lūdzu, ar saviem bērniem!

Man ir divi bērni – meita Sofija un dēls Tomass. Sofijai šobrīd ir pieci gadi, bet Tomasam četri. Abi bērni apmeklē bērnudārzu jau no 2 gadu vecuma.

Kas jums sagādā vislielākās grūtības bērnu audzināšanā? Kas rada vislielāko prieku?

Es nesaskatu īpašas grūtības bērnu audzināšanā. Man ļoti liels prieks, ka man ir divi bērni. Viņi ir zinātkāri, un viņiem patīk apgūt daudz jaunu lietu. Meita šobrīd mācās lasīt un rakstīt un viņai ļoti patīk dziedāt. Sofija jau piedalījies dažādos koncertos. Savukārt Tomasam patīk viss, kas saistīts ar tehniku – mašīnas, vilcieni, lidmašīnas.

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Kā komunicējat ar bērniem? Vai viņi arī jau zina zīmju valodu?

Ar bērniem sazināties zīmju valodā. Meita to ļoti labi prot, kaut arī gadās, ka atsevišķus sarežģītākus vārdus vēl nezina. Tad Sofija lieto zīmju valodas alfabētu (daktilu). Dēls arī pamazām apgūst zīmju valodu, viņam tas padodas nedaudz lēnāk.

Kāda loma bērnu audzināšanā ir jūsu māmiņai? Kas vēl ir lielākie palīgi?

Es dzīvoju kopā ar saviem vecākiem, un patiešām lielu ieguldījumu manu bērnu audzināšanā sniedz mani vecāki, īpaši mamma. Man kā nedzirdīgai mammai gadās situācijas, kad vajadzīgs gan padoms, gan praktiska palīdzība. To vienmēr saņem, paldies viņiem.

Tāpēc priecājos un ļoti novērtēju to iespēju, ka jebkurā laikā varu griezties pie mammas pēc padoma bērnu audzināšanas jautājumos. Arī no pārējās ģimenes saņem lielu atbalstu – paldies tētim, māsam un brālim. Pateicoties savai ģimenei, varu arī mācīties augstskolā.

Kādu redzat savu bērnu nākotni, salīdzinot ar tagadējo situāciju? Ko sagaidāt no sabiedrības attiecībā uz nedzirdīgajiem cilvēkiem?

Uzskatu, ka šobrīd mūsu bērniem ir plašas iespējas iegūt izglītību gan Latvijā, gan arī Eiropā. Redzu, ka mani bērni ir ļoti atvērti, viņiem patīk būt gan dzirdīgo, gan nedzirdīgo sabiedrībā. Esmu novērojusi, ka arī sabiedrība ir kļuvusi atvērtāka pret nedzirdīgiem cilvēkiem.

Ko darīsiet vasarā?

Vispirms pabeigšu augstskolā 4. kursu un tad jau varēšu atpūsties. Maniem bērniem vasarā ir dzimšanas dienas, tad organizēšu arī svētkus bērniem. Tā kā brīvā laikā nodarbojos ar sporta šaušanu, turpināšu treniņus šaušanā un gatavošos Pasaules nedzirdīgo šaušanas čempionātam, kas notiks Krievijā šī gada septembrī. ▲

Zigmārs Ungurs
Foto: no K.Bližznas personiskā arhīva

Smiltēnē – galda hokeja čempionāts

Jau trešo gadu pēc kārtas Smiltēnes RB notika galda hokeja čempionāts, kas norisinājās 5. martā ar kuplu pulku klātesošo. Pavisam startēja 7 sievietes un 6 vīrieši, kas sacentās atsevišķi.

Visjaunākajam dalībniekam bija tikai 10 gadu, viņš cīnījās godam un par to saņēma biedrības Pateicības rakstu. Savukārt visvecākā čempionāta dalībiece Olga Ozola, kurai

ir 82 gadi, arī neatpalika un spēkojās dūšīgi.

Labākā sievietēm – Aiva Šilinska (ar 18 punktiem kopvērtējumā), seko Ingrīda Ozola (12 punkti) un mazā Amanda Ozola (11 punkti). Visas saņēma medaļas un diplomus.

Starp vīriešiem – **1. vieta Jānim Immuram** (12 punkti), **2. Robertam Immuram** (8 punkti), trešais Vladimirs Utreckis (8 punkti). Robertam vēl papildus – Pateicības raksts par veiksmīgu piedalīšanos čempionātā. ▲

Divcīņa Tukumā

Rīgas RB Tukuma grupa 12. martā sarīkoja divcīņas sacensības, kurās piedalījās 10 vīrieši un 5 sievietes.

Vīriešu divcīņā bija iekļauta šautriņu mešana un novuss, savukārt sievietēm – šautriņu mešana un dambrete.

Sievietēm **1. vietā Dace Mārtiņšone**, otrajā Irīna Kraule, trešajā – Elīna Gile.

Vīriešiem **1. vietā Aivars Kronbergs**, otrais – Andris Žurakovskis, trešajā vietā – Mārtiņš Čepulis. ▲

Kuldīgā – prāta spēles

Kuldīgas biedrībā 19. martā notika VII prāta spēļu konkurss ar septiņu komandu (komandā 2 cilvēki) piedalīšanos. Žanete Škapare un Līga Immure bija sagatavojušas 200 jautājumus par dažādām tēmām, arī atjautības un bilžu miklas.

Kopvērtējumā uzvarēja Austrā Pūce un Juris Ozoliņš, savācot 120 punktus, otrajā vietā Valentīna Bērziņa un Guntars Jurševskis – 107 punkti, trešajā – Arnis un

Adriāns Jurševski – 105 punkti.

Nākamais – VIII prāta spēļu konkurss notiks novembrī. **Piesakieties un piedalieties arī jūs!** ▲

Rīgā piemin represētos

Rīgas RB Lieldienu pasākumu ievadot, sanākušie pieminēja 25. martu kā komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienu, veltot tai Raiņa vakara vidusskolas melogrupas deklamāciju.

Sekoja prezentācija par Lieldienu tradīcijām un olu dabisko krāsošanu. Olu skaistumkonkursā uzvarēja **Māra Lasmane**; 2. Spodra Jurāne; 3. Andrievs Maldonis.

Pēc konkursa sākas olu kauja. No katra galda stiprākās olas konkurēja savā starpā. Olu kaujā uzvarēja **Zinaīda Pantja**. Pasākums turpinājās ar spēlēm un rotaļām, ko organizēja Jekaterina Jasinska - Volkova. ▲

Valmierieši Lieldienas svin divreiz

Arī Valmieras RB biedri klubā atzīmēja Lieldienas. Visiem līdzī bija groziņi ar skaidām, raibām olām. Biedri pie svētku galda pārrunāja Lieldienu izcelšanās vēsturi un nozīmī cilvēku dzīvē visā pasaulē. Tika minētas Lieldienu mīklas un dalībnieki dalījās ar savu pieredzi, kā krāsot olas, jo katram ir savi krāsošanas knifiņi. Visiem olas bija krāsotas ar dabiskām krāsām, izmantojot sīpolu mizas, mellenes, augu lapīņas, putraimius utt. Katrai olai bija savs skaistums!

Pēc dažām dienām viņi apmeklēja pavasara sagaidīšanas pasākumu **Kocēnos**. Tur bija koncerti, tirdziņi, spēles, radošas nodarbes, daudz trušu, izjādes ar zirgiem. Biedri neslinkoja, visus šos labumus aktīvi izmantojot. ▲

Visi ripina olas un rīko kaujas

Rēzeknieši Lieldienu svinēšanu atklāja ar tradicionālo olu kauju un raibo olu dalīšanu katram biedrības svētku dalībniekam, simbolizējot satību mājās!

Biedri ripināja olas, minēja mīklas, dalījās zināšanās par Lieldienu mielasta gatavošanu, par olu krāsošanas viltībām un citām svētku niansēm.

Ventspils RB Lieldienu pasākums notika 25. martā. Kā jau katru gadu, arī šoreiz notika olu meklēšana, ripināšana un olu kaujas. Visvairāk olu atrada **Oļegs Civkunovs**.

Notika arī olu kompozīciju vērtējums, kā izteiksmīgākos atzīstot **Induļa Pāžes, Raisas Civkunovas** un **O. Civkunova** radošos veidojumus.

Kuldīga s

RB pavasara saulgriežu svētkus sagaidīja ar skaistāko krāsoto olu dižošanas un jautrām spēlēm. Galdā tika celti ēdieni, kuros noteikti viena no sastāvdaļām bija ola. Pasākuma apmeklētājiem bija jāievēro gērbšanās noteikumi – jāierodas zaļās vai dzeltenas krāsas apģērbā. ▲

Rīgas grupas svētkus nosvin purvā

Rīgas RB Latgales un Vidzemes grupas 28. martā kopīgi atzīmēja Lieldienas ar 3,5 kilometru garu pārgājienu pa koka laipām Lielajā Ķemeru tīrelpurvā.

Dalībnieki izbaudīja skaistus dabas skatus ar neparasti mazām priedītēm

un daudziem maziem, ziliem ezeriņiem. Viņi uzzināja interesantus faktus, piemēram, ka purva dziļums sasniedz turpat divstāvu mājas augstumu.

Plaša ainava pavērās no skatu torņa. Pēc pastaigas turpat purvā dalībnieki praktizēja Lieldienu tradīcijas – zīmēja un izkrāsoja olas, slēpa un meklēja tās. Visvairāk olu atrada **Liene Kleina -Brū-**

vere un **Anita Atrazsko**. Visstiprākā ola bija Lienes meitai.

Pēc tam visi, nostājušies aplī un saķērušies rokās, šūpojās un mācījās nodziedāt tautasdziesmu.

Pasākuma dalībnieki paspēja apskatīt arī Ķemeru sēravotu un skaisto, balto sanatoriju ar daudziem logiem. ▲

Informēja: Guna Priede, Žanete Škapare, Ingrida Ozola, Aiva Šilinska, Inese Geduša, Ina Rutkovska, Vineta Miljone, Sintija Kārklīņa, Līga Immure, Renārs Simsons.

Foto: Roberts Priede, Vasilijš Pantja, Inga Cvetkova, Ilona Fomina, Raisa Civkunova, Oļegs Civkunovs, Natalja Tukāne, Gunta Jurševska, Sintija Kārklīņa, Vineta Miljone, Alvis Ozoliņš

Var saņemt ceļa izdevumu atmaksu

No 1. marta atsevišķu valsts apmaksāto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēmējiem ar III invaliditātes grupu apmaksā ceļa izdevumus sabiedriskajā transportā no dzīvesvietas līdz tuvākajai pakalpojumu saņemšanas vietai.

Apmaksā braucienu uz tuvāko pakalpojumu sniegšanas vietu un tikai tiem, kas dzīvo ārpus Rehabilitācijas centra pakalpojuma sniegšanas vietām (Rīga, Rēzekne, Daugavpils, Pļavi-

ņas, Smiltene, Alūksne, Valmiera, Jelgava, Ventspils, Kuldīga, Tukums, Liepāja). Ceļa izdevumus apmaksās tikai tiem klientiem, kuri dzīvo ārpus minētajām pilsetām.

Uzmanību klientiem! Lai saņemtu pakalpojumu un ceļa naudas atmaksu, jums vispirms jāpārlicinās, ka jūsu sociālās rehabilitācijas plānam par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanu (dzeltenā klienta karte) nav beidzies derīguma termiņš. Vienu reizi gadā obligāti jāierodas uz sociālās rehabilitācijas procesa novērtēšanu pie sociālā darbinieka!

Par vienu braucienu uz pakalpojuma saņemšanas vietu turp un atpakaļ apmaksās ne vairāk par 7 EUR.

Latviešu zīmju valodas lietošanas apmācība – gadā ceļa izdevumus apmaksās līdz 8 klientiem, vienam klientam gada laikā paredzēti vidēji 189 EUR ceļa izdevumu apmaksai.

Saskarsmes un radošās pašizteiksmes iemaņu apguve – gadā ceļa izdevumus apmaksās līdz 78 klientiem, vienam klientam kopumā vidēji 27,97 EUR.

Psiholoģiskās adaptācijas treniņi – gadā apmaksās līdz 116 klientiem, vienam klientam kopumā vidēji 25,17 EUR.

Palīdzība un atbalsts klienta sociālo problēmu risināšanā – gadā ceļa izdevumus, lai saņemtu šo pakalpojumu, apmaksās līdz 313 klientiem, vienam klientam kopumā vidēji 53,67 EUR.

Par ceļa izdevumiem noteiktā mēnesī nauda tiks atmaksāta nākamā mēneša beigās, kad tiks iesniegums pārbaudīts un salīdzināts ar datu bāzi, vai šis klients saņēmis iesniegumā norādīto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu norādītajā datumā.

Klientam ir jāsaģlabā sabiedriskā transporta biļete par braucienu līdz pakalpojuma sniegšanas vietai un atpakaļ un pēc tam tā vai nu jānodod biedrībā strādājošam sociālajam rehabilitētājam vai klientu apkalpošanas speciālistam iesniegšanai RC, vai jāatsūta pa pastu uz adresi: **Brigitai Lazdai Rehabilitācijas centra Sociālās rehabilitācijas nodaļā Elvīras ielā 19 k-3, Rīgā, LV - 1083.** ▲

Par Gada ienākuma deklarāciju

Gada ienākuma deklarācija (tālāk – GID) Valsts ieņēmumu dienestam katrs pats var iesniegt Elektroniskās deklarēšanās sistēmā EDS internetlapā.

Deklarāciju aizpildot elektroniski, lielākā daļa no datiem automātiski pati "ierakstīsies" attiecīgās vietās.

Lai iesniegtu deklarāciju, jums nepieciešams dators, interneta pieslēgums, maksājumus apliecināšie dokumenti (pierādījuma dokumenti par izdevumiem – čekā, kvītis, bankas izraksti u.c.), skeneris vai telefons dokumentu fotografēšanai, bankas kodu karte.

Brīvprātīgi, pēc paša vēlēšanās iesniegtā GID

Šo GID brīvprātīgi iesniedz iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) maksātāji, kas vēlas atgūt pārmaksātos nodokļus par izglītību; medicīnu/ārstniecību; zobārstniecību; nepiemērotiem atvieglojumiem; pensiju fondiem (III pensiju līmenis, ja cilvēks brīvprātīgi veido papilduzkrājumu savai pensijai), dzīvības apdrošināšanai

un ziedojumiem.

Var iesniegt čekus arī par medicīnas pakalpojumiem saviem ģimenes locekļiem (radniecību atpazīs EDS pats). Ja cilvēks oficiāli nestrādā, nodokļa pārmaxsa nerodas, vienīgi, ja ir pensija, kas pārsniedz minimālo apmēru (235 eiro) un no tās tiek atvilktas IIN.

Iespējamā maksimālā atmaksā ir 213,43 eiro – ja pārmaxsāts lielāks nodoklis, tad atlikumu pārceļ uz nākamo gadu.

Deklarāciju **par iepriekšējo gadu** var iesniegt jau no 1. marta un līdz pat 2019. gada 16. jūnijam.

Turklāt līdz šīgada 16. jūnijam var iesniegt deklarāciju arī **par 2012., 2013., 2014. gadu**. Ja nepieciešams, tad savā deklarācijā var veikt arī labojumus 3 gadu laikā no iesniegšanas brīža.

Obligāti iesniedzamā deklarācija jāiesniedz IIN nodokļa maksātājiem, kuriem ir ienākumi no saimnieciskās darbības, ārvalstīs gūti ienākumi un citi.

Iesniegšanas secība tāda pati, tikai jāsniedz papildu ziņas par saviem ienākumiem, no kuriem vēl jāmaksā IIN. ▲

Pamēģināsim elektronisko brīvprātīgo deklarēšanos veikt kopā!

Atver Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanās sistēmu jeb EDS – <https://eds.vid.gov.lv/login>, pieslēdzas ar latvija.lv un ieiet sistēmā caur savu internetbanku, iparakstu vai ID karti.

Sadaļā **Sagatavot jaunu dokumentu** spiež **No veidlapas, tālāk – Iedzīvotāju ienākuma nodokļa dokumenti, Gada ienākumu deklarācija**, norādot **Periodu** un atzīmējot **Vēlos atgūt pārmaxsāto...** (par ko tieši). Pēc tam spiež **Turpināt** un **Sagatavot manu dekl...**

Pēc maza brīža deklarācija būs gatava ienākumu daļā. Jāseko norādei par veidlapas D4 aizpildīšanu ar attaisnotiem izdevumiem. Tālāk spiež **Aizpildīt ar maniem datiem** un D4 ailēs ievada attiecīgo izdevumu summas.

Pēc kārtas spiež: **Iesniedzamā informācija, Pievienotie dokumenti** – tur jāielādē ieskenēto čeku kopijas pdf, jpg, docx formātā (1 fails – 2,5 MB) vai foto. Jāspiež **Komentāri**, jāievada čeku numuri un datumi, un tad D veidlapā redzama **Pārskaitāmā summa**, zem kuras ierakstāms savs konta numurs. Beidzot **FINĀLS! Dokumentu sa-rakstā** var nospiegt **IESNIEGT!**

Ja cilvēks nevar pats tikt galā, tad var griezties pēc savas dzīvesvietas tuvākajā VID filiālē, līdzņemot maksājuma dokumentus.

IEVĒRĪBAI! Nedzirdīgie klienti var izmantot arī sociālo darbinieku palīdzību savās biedrībās un Rehabilitācijas centrā Rīgā, Elvīras 19. ▲

Mārim – Eiropas sudrabs

No 17. līdz 19. martam Polijas pilsētā Toruņā lieliskajā „Arena Torun” hallē notika piektais Eiropas Nedzirdīgo čempionāts telpās vieglatlētikā.

No Latvijas piedalījās divi atlēti – Māris Grēniņš un Sergejs Soklakovs. Čempionātā piedalījās 14 valstis ar 73 atlētiem.

Mārim un Sergejam pirmās disciplīnas bija tāllēkšana. 8 dalībnieku konkurencē **Māris ieguva 4. vietu, aizlecot 7,09 m. Sergejs ieguva 5. vietu, aizlecot 6,64 m.** Mārim līdz bronzas medaļai pietrūka tikai 1 cm. Pirmo vietu ieguva Krievijas izlases sportists Maksims Ku-

ļikovs, aizlecot 7,26 m. Mārim saglabāts Eiropas Nedzirdīgo telpu vieglatlētikā rekords, kuru izcīnīja 2012. gadā Tallinā, aizlecot 7,28 m.

Otrajā dienā Māris un Sergejs piedalījās 60 m barjerskrējienā 5 dalībnieku konkurencē. **Māris izcīnīja sudraba medaļu ar rezultātu 8,32 s. Sergejam 5. vieta ar rezultātu 9,39 s. (personīgais rekords).** Pirmā vieta Krievijas sportistam Maksimam Kuļikovam ar rezultātu 8,10 s., kas ir jauns Eiropas nedzirdīgo rekords telpu vieglatlētikā. Iepriekšējais piederēja Mārim Grēniņam: 8,13 s.

Trešajā dienā Māris un Sergejs piedalījās trīssoļlēkšanā. 6 dalībnieku konkurencē **Māris ieguva 4. vietu, aizlecot 14,55 m (sezonas labākais rezultāts). Sergejam 5. vieta, aizlecot 13,45 m (personīgais rekords).** Pirmā vieta Krievijas izlases sportistam Ivanam Pakinam ar rezultātu 15,36 m – Eiropas nedzirdīgo telpu vieglatlētikā rekords.

Pēc medaļu kopējā skaita pirmā vieta Krievijai (20 dalībnieki) – 31 medaļa. Otrā vieta Polijai (19 dalībnieki) un trešā vieta Baltkrievijai (8 dalībnieki).

Lodes grūšanā vīriešiem pirmā vieta Lietuvas sportistam (Ivaskevicius Vyte-

nis), kas aizgrūda lodi 17,24 m, uzstādot Eiropas nedzirdīgo un pasaules nedzirdīgo rekordu.

Trešā vieta lodes grūšanā pieder Lietuvas sportistam. Arī sieviešu konkurencē lodes grūšanā Lietuvas sportiste izcīnīja 3. vietu trīs dalībnieku konkurencē.

Igaunijas sporta līdere Olenko Kairita izcīnīja 2 medaļas – 60 m barjerskrējienā (zelta) un tāllēkšanā (bronzā). Augstlēkšanā sudraba medaļu ieguva otra Igaunijas sportiste Marja – Liisai Landare.

Paldies mūsu vieglatlētikas treneri Mārītei Lūsei par ieguldīto darbu audzēkņu sagatavošanā startiem! Lepojami ar Māra Grēniņa augstajiem sasniegumiem! Lai Sergejam Soklakovam netrūkst gribas pievarēt vēl augstākas virsotnes!

Paldies Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijai par atbalstu sportistiem!

Nākamais mērķis Mārim Grēniņam, Sergejam Soklakovam un Alnim Kuļikovam ir dalība Pasaules nedzirdīgo čempionātā vieglatlētikā, kas notiks 2016. gada 27. 06 – 2. 07. Bulgārijas pilsētā Stara Zagorā. ▲

Liene Kleina – Brūvere
Foto no LNSF mājaslapas

Čempionāts boulingā

2016. gada 19. martā boulinga centrā „Bowlero” noslēdzās Latvijas Nedzirdīgo čempionāts boulinga dubultspēlēs. Tajās sacentās 9 sieviešu pāri un 14 vīriešu pāri no šādiem sporta klubiem: Nedzirdīgo boulinga, Tālavas Nedzirdīgo sports, ŠaDa, Zaļā Pārpārde un Liepava.

Labākie boulingisti sacentās savā starpā ne tikai par čempionu titulu, bet arī par tiesībām pārstāvēt Latviju Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Nedzirdīgo čempionātā, kas notiks šogad 14. – 18. jūnijā savās Rīgā, Latvijā.

Sieviešu konkurencē pāru sacensībās uzvarēja **Liepavas sieviešu pāris – Ilze Jaunzeme un Airita Dirnēna (1926 punkti)**, bet otrajā vietā – Līva Vaivade un Anita Valdmāne (1826 punkti), trešo vietu ieguva Ilona Liniņa pāri ar Daci Bozdžani (1622 punkti). Otrais un trešais sieviešu pāris pārstāvēja “Nedzirdīgo boulinga” klubu.

Par uzvarētājiem dubultspēlēs vīriešu komandām kļuva **Vladimirs Lagunovs pāri ar Sergeju Vorobjovu (2283 punkti)**, 2.vietā – Aleksejs Smirnovs un Māris Dukurs (2178 punkti). Bet trešie bija Dainis Mauriņš un Ģirts Gabrāns (2044 punkti). Visi pirmo trīs vietu ieguvēji ir no sporta kluba “Nedzirdīgo boulinga”. ▲

Iveta Kraze

Uzvar Agita un Raitis

28. martā Rīgā – Iman-tā norisinājās Latvijas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sprinta „Lieldienu balva 2016” sacensību ietvaros. Šajās sacensībās piedalījās 7 sievietes un 9 vīrieši.

Dāmu konkurencē 2,6 km distancē ar 15 kontrolpunktiem ātrākā izrādījās **Agita Intsone** ar rezultātu 17:19 minūtes, aiz viņas otrā bija Inguna Krama

(20:07), trešajā vietā ierindojās Iveta Kraze (20:19). Pirmo trīs vietu ieguvējas ir no NIK „Zaļā pārpārde”.

Vīriešu konkurencē (2,8 km, 19 kontrolpunkti) uzvaru izcīnīja **Raitis Ozols** ar rezultātu 19:03 minūtes. Finišu 5 sekundes aiz viņa sasniedza un sudraba medaļu izcīnīja Artis Ozols (19:08). Bronzas medaļu ieguva Valdis Intsons (20:33). Visi trīs ir no NIK „Zaļā pārpārde”. ▲

Iveta Kraze
Foto no LNSF mājaslapas

Pasākumi biedrībās maijā

RĪGĀ

- 11., 25.05 pl. 16 Laikrakstu un žurnālu apskats
7.05 pl. 12 Mātes dienas atzīmēšana
18.05 pl. 16 Rīgas RB jubileja
21.05 Ekskursija uz Panevėžū

JELGAVĀ

- 10., 24.05 pl. 17 Preses apskats (Sarmas ielā 4)
21.05 pl. 12 Ekskursija uz Tērveti

TUKUMĀ

- 7.05 pl.11 Draudzības spēles basketbolā: Kurzeme/ Zemgale (Tukumā, Raiņa ģimnāzijā)
14. maijā pl. 8 Maksķerēšanas sacensības: Tukums/ Jelgava

VALMIERĀ

- 3., 10., 24., 31.05 pl. 14 Apmācība planšetdatora lietošanā
5.05 pl. 14 Laikrakstu apskats
5., 19.05 pl. 15 Suvenīru veidošana
7.05 pl. 12 Prāta spēle „Asini prātu”
12.05 pl. 14 Atpūtas pasākums „Uzmini nu!”
17. pl. 12 Uz A/S „Valsts meži” stādaudzētavu
19.05 pl. 14 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
26.05 pl. 14 Pārruna: Viss par puķēm
28.05 pl. 10 Kopā – pie aitiņām un kaziņām

SMILTENĒ

- 12.05 pl. 12 Prāta spēle – par Eiropu
26.05 pl. 12 Pārgājiens „Pie Klievas ezera”

ALŪKSNĒ

- 3.05 pl. 12 „LR Neatkarības atjaunošanas diena”
6.05 pl. 12 Mātes dienas atcerei
16.05 pl. 12 Starptautiskā ģimeņu diena
19.05 pl. 12 Asinām prātu – Prāta spēles par Eiropu
30.05 pl. 12 Pārgājiens „Pie Alūksnes ezera”

JAUNPIEBALGĀ

- 7.05 pl. 12 Jauka atkaltikšanās

PLAVINĀS

- 3., 26.05 pl. 11 Avīžu koplasīšana
12.05 pl. 11 Informācijas diena
17.05 pl. 11 Radošais darbs
21.05 pl. 12 Tematiskais pasākums

RĒZEKNĒ

- 1.05 pl. 12 IK „Saimniecīte”
1.05 pl. 13 TP* Darba svētki – MRU atmiņai
3.05 pl. 11 IK „Vissija”
4.05 pl. 11 Piedalīšanās pilsētas pasākumos

*MŽ – mutvārdu žurnāls; TP – tematisks pasākums

- 5.05 pl. 12 Tp „Mātes diena”
10., 24.05 pl. 12 Avīžu un žurnālu koplasīšana „Sapratne”
12.05 pl. 12 Informācija
17.05 pl. 12 Atvērto durvju dienā Rēzeknes VUGD depo
19.05 pl. 12 MŽ* „Gribam visu zināt”
26.05 pl. 12 Izzināsim savu pilsētu!

DAUGAVPILĪ

- 2., 11., 18., 25.05 pl. 15 Radošā nodarbība
3., 17., 19.05 pl. 13 Preses apskats
5., 12., 19., 26.05 pl. 9 Deju un kustību nodarbība
5.05 pl. 13 IK „Neziniši”
10.05 pl. 13 Ekskursija uz tipogrāfiju
24.05 pl. 13 Atpūtas pasākums pie dabas
31.05 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

VENTSPILĪ

- 1.05 pl. 14 Tp „Darba svētki”
3.05 pl. 11 Dalībnieku stāsti par saviem dzīvniekiem
5.05 pl. 11 Tp „LR Neatkarības deklarācijas pasludināšanas diena”
10.05 pl. 11 Tp Mātes dienas atcerei
12., 24.05 pl. 11 Preses apskats
14., 21., 28.05 pl. 17 IK „Veselība”
17.05 pl. 11 Tp „Ģimeņu diena”
19., 26.05 pl. 11 Informācija
21.05 pl. 14 Mākslinieciskā pašdarbība
31.05 pl. 11 Video filmu demonstrējumi

KULDĪGĀ

- 4.05 pl. 12 Informatīvā diena - LR Neatkarības deklarācijas pasludināšanas diena
9.05 pl. 12 Informatīvā diena - Eiropas diena
10.05 pl. 12 Sieviešu klubiņš
12., 19.05 pl. 10 Vingrošana
14.05 pl. 12 Mātes diena
17., 24.05 pl. 18 Rokdarbi
18., 23., 27.05 pl. 12 Informācijas
18., 25.05 pl. 18 Deju mēģinājums

LIEPĀJĀ

- 3., 31.05 pl. 12 Pārrunas
3., 10., 31.05 pl. 13 Preses apskats
4.05 pl. 12 Orientēšanās spēle „Liepājas pēdas Latvijā”
6., 13., 20., 27.05 pl. 18 IK „Liedags”
7., 14., 21., 28.05 pl. 12 IK „Liedags”
17., 24.05 pl. 12 Preses apskats
17.05 pl. 13 Atpūtai „Ģimeņu diena – Vasaras svētki”
24.05 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

Mīli sveicam!

90

30.05 Maija Andronova, Rīgas

80

18.05 Agrita Vija Kluša, Rīgas

75

5.05 Marija Stapkeviča, Daugavpils
28.05 Antonīna Melnūdre, Smiltenes
31.05 Dzintra Intsone, Rīgas

70

14.05 Jānis Ikaunieks, Rīgas
30.05 Anna Martinsons, Valmieras

65

9.05 Marija Priedīte, Rīgas
11.05 Jānis Kraze, Rīgas
24.05 Vilis Upmalis, Rīga

60

11.05 Dzintars Kalniškāns, Smiltenes
18.05 Zina Mūrniece, Rīgas
20.05 Juris Rusmanis, Rīgas
25.05 Ināra Birnīte, Rīgas

55

25.05 Aleksejs Mironovs, Daugavpils

50

1.05 Guna Priede, Rīgas
2.05 Baiba Ancāne, Rīgas
18.05 Tatjana Barbosova, Daugavpils biedrība

ĪPAŠAIS SVEICIENS!

*Tos gadus neskaiti, kas skrien
Tik līdzī gājuputņiem vien:
Atceries grūtos un skaistos,
Tie nezudīs vējos saltos.*

Novēlojies, bet tāpēc īpaši sirsnīgs sveiciens **Kuldīgas biedriem** jubilāriem – **ILGAI BALODEI**, šogad 75 gadu sliekšni pārkāpjot, un **LAIMONIM GODFRIDSONAM**, aizvadot 60. gads-kārtu.

Lai jums laba veselība, lai tālāk dzīvot prieks un labklājība!

Meklē dzīvesvietu

Maksātpējīgs, strādīgs nedzirdīgais pensionārs meklē gultasvietu nedzirdīgo ģimenes mītnē – vēlams vietā ar piemājas dārzu, kurā labprāt palīdzētu zemes darbu veikšanā.

Kontakti: sazināties ar dzirdīgo māsu pa mobilo telefonu – 29429823.

Pateicība

Liels paldies mīļajiem klasesbiedriem no Valmieras VBIS-AC 15. izlaiduma, LNS un Valmieras biedrības, paldies arī visiem tālaviešiem par sirsnīgiem apsveikumiem manā jubilejā!

Nadežda Jefremova